

Finanšu ministrija

LATVIJAS VISPĀRĒJĀS VALDĪBAS BUDŽETA PLĀNA PROJEKTS 2026. GADAM

RĪGA, 2025

Saturs

Saīsinājumu apzīmējumi	2
Ievads.....	5
Fiskālo saistību izpilde	6
Makroekonomiskās attīstības scenārijs	7
Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi.....	11
Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana	16
Izplatīšanās ietekmes analīze.....	49
Pielikums: Metodoloģiskie aspekti.....	52

Tabulas

Tabula 1a: Fiskālo saistību izpilde	6
Tabula 1b: Galvenie parametri	6
Tabula 2: Makroekonomiskais scenārijs	8
Tabula 3: Ārējās vides pamata pieņēmumi.....	10
Tabula 4a: Budžeta prognozes.....	14
Tabula 4b: Budžeta prognozes pie nemainīgas politikas.....	16
Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā	19
Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	19
Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	21
Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā.....	23
Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi centrālās valdības budžetā.....	25
Tabula 5.c.i1): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā.....	28
Tabula 5.c.ii1): Diskrecionārie izdevumu pasākumi vietējās valdības budžetā.....	28
Tabula 5.c.ii2): Diskrecionārie izdevumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā.....	29
Tabula 6: ES ANM ietekme - granti.....	29
Tabula 7: Valsts specifiskās rekomendācijas	30
Tabula 8: Pasākumu ietekme uz mājāsaimniecību ienākumiem 2026. gadā, <i>euro</i> un %.....	50
Tabula 9: Pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzības rādītājiem 2026. gadā ..	51

Saīsinājumu apzīmējumi

AiM	Aizsardzības ministrija
AN	Akcīzes nodoklis
ANM	Atveseļošanās un noturības mehānisms
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
AS	Akciju sabiedrība
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DRN	Dabas resursu nodoklis
EISI	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
EK	Eiropas Komisija
EKS	Eiropas Kontu sistēma
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF+	Eiropas Sociālais fonds Plus
ETS	Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FM	Finanšu ministrija
GMI	Garantētais minimālais ienākums
IAN	Izložu un azartspēļu nodoklis
IeM	Iekšlietu ministrija
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKMS	Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IMK	Individuālais mācību konts
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LB	Latvijas Banka
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LM	Labklājības ministrija
MK	Ministru kabinets
NATO	Ziemeļatlantijas Līguma organizācija
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NNFPI	Neto nacionāli finansētie primārie izdevumi
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
pp	Procentpunkti
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SAF	Ilgspējīga aviācijas degviela
SEZ	Speciālā ekonomiskā zona
SM	Satiksmes ministrija
STEM	Zinātne, tehnoloģija, inženierzinātnes un matemātika
TEN	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis
TEN-T	Eiropas transporta tīkli

TM	Tieslietu ministrija
UIN	Uzņēmumu ienākuma nodoklis
UVTN	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis
VARAM	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VM	Veselības ministrija
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
VPVKAC	Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centrs

Ievads

Latvijas Republika Eiropas Semestra ietvaros atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai Nr.473/2013 “Par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai *euro* zonas dalībvalstīs” iesniedz Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2026. gadam.

Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2026. gadam ir sagatavots bastoties uz 2025. gada jūnijā izstrādāto makroekonomiskās attīstības scenāriju, kas 2026. gadam paredz iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugumu 2,1% apmērā. Fiskālās attīstības scenārijs 2026. gadam ietver scenāriju pie nemainīgas politikas, kas sagatavots 2025. gada augustā, kā arī mainīgas politikas scenāriju, kurā ietverti Ministru kabineta (MK) pieņemtie diskrecionārie ieņēmumu un izdevumu pasākumi, tai skaitā iekļauti pasākumi, kas tiek finansēti aizsardzībai paredzētās valsts izņēmuma klauzulas ietvaros. 2026. gada budžeta projekta vispārējās valdības budžeta nominālais deficīts tiek prognozēts 3,3% no IKP un neto valsts finansēto primāro izdevumu (NNFPI) pieaugums plānots 5,0%.

MK Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2026. gadam ir apstiprinājis šā gada 14. oktobrī.

Fiskālo saistību izpilde

2025. gadā ir plānot nedaudz augstāks NNFPI pieaugums, kas pamatā skaidrojams ar zemāku NNFPI līmeni 2024. gadā. 2026. gadā ir plānots augstāks NNFPI pieaugums, kas pamatā skaidrojams ar papildus izdevumiem aizsardzībai valsts izņēmuma klauzulas ietvaros.

Tabula 1a: Fiskālo saistību izpilde

		2024	2025	2026
1a. ES Padomes apstiprinātais NNFPI pieaugums, %	gada		5,9	3,6
1b. Faktiskais NNFPI pieaugums, %	gada		6,2	5,0

Tabula 1b: Galvenie parametri

		2024	2025	2026
		% no IKP	% no IKP	% no IKP
1	Neto aizdevumi/ aizņēmumi	-1,8	-2,9	-3,3
2	Strukturālā bilance	-1,5	-2,4	-3,0
3	Strukturālā primārā bilance	-0,4	-1,2	-1,6
4	Bruto parāds	46,8	48,9	50,6
5	Bruto parāda izmaiņas	2,1	2,1	1,7

Makroekonomiskās attīstības scenārijs¹

Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenārijs 2025.-2029. gadam izstrādāts 2025. gada jūnijā, balstoties uz 2025. gada pirmā ceturkšņa IKP datiem, kā arī līdz šā gada jūnijam pieejamo īstermiņa makroekonomisko informāciju. Izstrādājot vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenāriju, FM ir konsultējies ar LB, EM un komercbanku ekspertiem. Makroekonomisko rādītāju prognozes ir saskaņotas ar LB un EM, kā arī tās 2025. gada 9. jūnijā ir apstiprinājusi Fiskālās disciplīnas padome.

Līdz 2023. gadam Latvijas ekonomika gan Covid-19 pandēmijas, gan Krievijas uzsāktā kara radītās problēmas bija pārvarējusi labāk nekā prognozēts, taču pēc tam ārējās vides negatīvā ietekme kļuva jūtamāka un 2024. gadā Latvijas IKP, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājās par 0,4%. Ārējo tirgu izaugsmi bremsēja gan Krievijas uzsāktais karš Ukrainā un tam sekojušais cenu kāpums, gan joprojām augstās procentu likmes. Saspringtā ģeopolitiskā situācija, augstā nenoteiktība un nedrošība par nākotni negatīvi ietekmēja arī iekšzemes pieprasījumu. 2025. gada pirmajā pusē ekonomikas izaugsme ir atjaunojusies un atšķirībā no 2024. gada, kad būtiskāko devumu ekonomikā nodrošināja ar sabiedrisko patēriņu saistītās nozares, to nodrošināja lielākā daļa biznesa nozaru, īpaši tirdzniecības, būvniecības, informācijas un komunikācijas pakalpojumu, kā arī apstrādes rūpniecības kāpums.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs 2025.-2029. gadam paredz Latvijas ekonomikas stabilizēšanos ar mērenu izaugsmi 2025. gadā, kad prognozēts 1,1% **IKP** pieaugums, 2026. gadā izaugsme paātrināsies līdz 2,1%, un nākamajos gados tā turpināsies 2,2% apmērā. Ekonomiskās izaugsmes atjaunošanos nodrošinās gan sabiedriskā, gan privātā patēriņa pieaugums, kā arī intensīvāka ES fondu investīciju apguve un straujāks eksporta kāpums.

Privātais patēriņš 2025. gadā palielināsies par 0,2%, ko nodrošinās iedzīvotāju ienākumu pieaugums un pirkspējas atjaunošanās. Nākamajos gados, patērētāju konfidencei uzlabojoties un vienlaikus saglabājoties darba samaksas pieaugumam, privātā patēriņa pieaugums kļūs straujāks, 2026. gadā sasniedzot 1,9% un nākamajos divos gados palielinoties līdz 2,3-2,5%. Privātā patēriņa pieaugumu veicinās arī procentu likmju mazināšanās, mazinot noguldījumu pievilcību. Privātā patēriņa devums IKP izaugsmē 2025. gadā būs 0,1 pp, īpatsvaram pakāpeniski palielinoties un vidējā termiņā veidojot aptuveni 1,4 pp.

Sabiedriskais patēriņš, ko līdz šim veicinājis algu kāpums sabiedriskajā sektora darbiniekiem, pirmām kārtām iekšlietu un izglītības nozarēs, kā arī aizsardzības izdevumu pieaugums, 2025. gadā pieaugs lēnākā tempā nekā iepriekš (+4,4%), vēlākos gados pieaugums vēl pazemināsies un vidējā termiņā stabilizēsies ap 2% gadā.

Investīciju pieaugums 2025. gadā prognozēts 3,7% apmērā salīdzināmajās cenās, ko veicinās būvniecības aktivitātes atjaunošanās, uzlabojoties kreditēšanas nosacījumiem, kā arī pateicoties straujākai ES fondu investīciju projektu realizācijai. 2026. gadā kopējā pamatkapitāla veidošana varētu palielināties līdz 4,5%, pēc tam laika posmā līdz 2029. gadam stabilizējoties 2% līmenī.

Preču un pakalpojumu **eksports** pēc iepriekšējos divos gados piedzīvotā krituma 2025. gadā atjaunos mērenu, 1,9% izaugsmi, uzlabojoties pieprasījumam ārējos tirgos, pēc tam vidējā termiņā izaugsmei pietuvojoties 3%.

Inflācija 2025. gadā ir prognozēta augstāka nekā 2024. gadā, ņemot vērā straujāk pieaugušās pārtikas cenas Latvijā un atsevišķu energoresursu cenas pasaules tirgū, kas ar laika nobīdi atstās ietekmi arī siltuma un gāzes apgādes tarifiem. Pēc FM prognozēm, gada vidējā inflācija 2025. gadā būs 3,5%, salīdzinot ar 1,3% 2024. gadā. 2026. gadā inflācija varētu

¹ Šajā sadaļā norādītā informācija neņem vērā 2025. gada 30. septembrī CSP publicētos revidētos nacionālo kontu datus.

noslīdēt līdz 2,3% līmenim, bet pēc tam laikā līdz 2029. gadam prognozējama inflācijas stabilizēšanās ap 2,2%, kas atbilst konverģējošas valsts cenu pieauguma līmenim.

Mēneša vidējā darba samaksa pēc iepriekšējo divu gadu straujā kāpuma 2025. gadā palielināsies nedaudz lēnāk, ko noteiks gan kopējā ekonomiskā situācija – salīdzinoši zemā izaugsme un ierobežotais inflācijas līmenis, gan paredzētā algu fonda ierobežošana sabiedriskajā sektorā. FM prognozē, ka mēneša vidējā bruto darba samaksa 2025. gadā palielināsies par 7,5%, sasniedzot 1811 *euro*, laika posmā līdz 2029. gadam pieauguma tempam pakāpeniski samazinoties līdz 5-6% gadā.

Ekonomiskās izaugsmes palēnināšanās līdz šim nav būtiski ietekmējusi darba tirgus rādītājus un bezdarbu, ko nosaka galvenokārt demogrāfiskā situācija un darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās. **Bezdarba līmenim** pēc īslaicīga nenožīmīga pieauguma 2024. gadā, 2025. gadā prognozējama stabilizēšanās 6,9% apmērā no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Nākamajos gados straujākas ekonomikas izaugsmes un demogrāfiskās situācijas ietekmē bezdarbs varētu pakāpeniski pietuvoties 5% līmenim. Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits saglabāsies salīdzinoši stabils, vidējā termiņā 876-860 tūkst. līmenī, ar nelielu lejupvērstu tendenci.

Izstrādājot makroekonomisko rādītāju prognozes, FM pieņēma, ka ģeopolitiskā situācija būtiski nepasliktināsies. Tika izvērtēti gan ārējie, gan iekšējie riski. Prognozes joprojām ir izstrādātas ļoti augstas nenoteiktības apstākļos, un būtiskākie negatīvie riski ir saistīti ar ģeopolitisko situāciju, kur pieaugoša spriedze var ievērojami vājināt investoru un patērētāju pārliecību, atkārtoti izraisīt strauju energoresursu cenu kāpumu vai piegādes ķēžu traucējumus. Citu risku vidū ir Latvijas ārējo tirdzniecības partnervalstu izaugsmes vājināšanās, inflācijas un procentu likmju ilgstoša saglabāšanās augstākā līmenī nekā prognozēts, kavēšanās ar ES fondu investīciju projektu realizāciju, kā arī ASV ieviedumitas tarifu ekonomiskā ietekme.

Tabula 2: Makroekonomiskais scenārijs

			2024	2024	2025	2026
	IKP	EKS kods	VV mljrd. <i>euro</i>	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
1	Reālais IKP	B1*g		-0,4	1,1	2,1
2	IKP deflators			2,6	3,3	2,5
3	Nominālais IKP	B1*g	40 208	2,1	4,4	4,7
	Reālā IKP komponentes	EKS kods	VV mljrd. <i>euro</i>	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
4	Privātā patēriņa izdevumi	P.3		0,5	0,2	1,9
5	Valdības patēriņa izdevumi	P.3		7,6	4,4	3
6	Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51		-6,7	3,7	4,5
7	Krājumu pārmaiņas un neto vērtslietu iegāde (% no IKP)	P.52 + P.53		-	-	-
8	Preču un pakalpojumu eksports	P.6		-1,6	1,9	2,4
9	Preču un pakalpojumu imports	P.7		-2,3	3,2	3,2
	Devums reālā IKP pieaugumā			pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
10	Iekšzemes gala pieprasījums			-1,0	2,0	2,8
11	Krājumu pārmaiņas un neto vērtslietu iegāde	P.52 + P.53		-1,3	0,0	0,0

			2024	2024	2025	2026
12	Preču un pakalpojumu ārējais saldo	B.11		0,6	-0,9	-0,7
	Deflatori un SPCI			pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
13	Privātā patēriņa deflators			3,4	3,5	2,3
14	SPCI			1,3	3,5	2,3
15	Valdības patēriņa deflators			0,6	4,3	-1,2
16	Investīciju deflators			2,5	3,7	3,4
17	Eksporta cenu deflators (preces un pakalpojumi)			0,9	1,6	2,9
18	Importa cenu deflators (preces un pakalpojumi)			0,1	2	2,3
	Darba tirgus	EKS kods	līmenis	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
19	Iekšzemes nodarbinātība (1000 personas, nacionālie konti)		877	-0,8	-0,2	-0,2
20	Vidējais nostrādāto stundu skaits gadā uz vienu nodarbināto personu		1 871	0,7	0,0	0,0
21	Reālais IKP uz vienu nodarbināto personu			0,3	1,3	2,3
22	Reālais IKP uz vienu nostrādāto stundu			-0,2	1,3	2,3
23	Kompensācija darba ņēmējiem (VV mljrd.)	D.1	22,281	7,7	7,3	5,8
24	Atlīdzība uz vienu darbinieku (= 23/19)		0,03	9,6	7,5	6,0
				%	%	%
25	Bezdarba līmenis (%)			6,9	6,9	6,3
	Potenciālais IKP un komponenti			pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
26	Potenciālais IKP			2	1,7	1,7
	Devums potenciālajam pieaugumam					
27	Darbspēks			0	-0,3	-0,5
28	Kapitāls			0,6	0,7	0,8
29	Kopējā faktoru produktivitāte			1,4	1,4	1,4
				% no pot. IKP	% no pot. IKP	% no pot. IKP
30	Izlaides starpība			-0,7	-1,3	-0,9

Tabula 3: Ārējās vides pamata pieņēmumi²

	2024	2025	2026
Īstermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)	3,6	2,0	1,7
Ilgtermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)	2,3	2,5	2,7
USD/EUR kurss (gada vidējais)	1,08	1,11	1,13
Pasaules IKP, izņemot ES, pieaugums salīdzināmās cenās (%)	3,6	3,1	3,2
ES IKP pieaugums salīdzināmās cenās (%)	1	1,1	1,5
Pasaules preču un pakalpojumu importa apjoma izmaiņas, izslēdzot ES (%)	3,2	2	2,2
Naftas cena (<i>Brent</i>, USD par barelu)	80,5	69,5	65

² Datu avots: EK 2025. gada pavasara scenārijs.

Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi

2024. gada 30. aprīlī stājās spēkā jaunais ES ekonomikas pārvaldības ietvars, ko veido divas regulas un viena direktīva³. Atbilstoši šim regulējumam Latvija 2024. gada rudenī izstrādāja un ES Padome 2025. gada 21. janvārī apstiprināja pirmo Latvijas Fiskāli strukturālo plānu 2025.–2028. gadam un saistošo fiskālo trajektoriju.

2025. gadā, ņemot vērā ģeopolitiskās situācijas attīstību, EK aicināja ES dalībvalstis izmantot jaunā ES ekonomikas pārvaldības ietvara piedāvātās elastības iespējas un aktivizēt valsts izņēmuma klauzulu, lai maksimāli atvieglotu pāreju uz pastāvīgi augstāku aizsardzības izdevumu līmeni. 2025. gada jūlijā ES Padome aktivizēja valsts izņēmuma klauzulu 15 dalībvalstīm, t.sk. Latvijai⁴.

Pamatojoties uz ES Padomes 2025. gada 8. jūlija rekomendāciju, ar ko Latvijai ļauj novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana), aktivizēta arī FDL 12. pantā paredzētā atkāpe no bilances nosacījuma un tā tiks izmantota atbilstoši minētās Padomes rekomendācijas nosacījumiem⁵ (sēdes prot. Nr. 32 48. § 5. punkts).

Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2026. gadam ir sagatavots, ievērojot Fiskāli strukturālās plāna fiskālo trajektoriju, piemērojot valsts izņēmumu klauzulas nosacījumus aizsardzības izdevumu pieaugumam.

Budžeta sagatavošanas kontekstā ir būtiski tālāk minētie MK lēmumi, kuru rezultātā likumprojekta “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” sagatavošanā par **vidēja termiņa budžeta prioritārajiem attīstības virzieniem noteikti drošība, demogrāfija un izglītība un piešķirts papildus finansējums MK noteiktajām prioritātēm.**

2025. gada 13. maijā MK tika izskatīts informatīvais ziņojums “Plāns efektīvai aizsardzības un drošības finansējuma palielināšanai” (sēdes protokols Nr.19; 50.§) un tā protokollēmumā:

- noteikts, ka valsts aizsardzības, NATO spēju mērķu sasniegšanas un drošības vajadzībām, kā arī militārajam atbalstam Ukrainai MK ar 2026. gadu plāno virzīties uz izdevumiem 5% apmērā no IKP;

- paredzēti iespējamie papildu nepieciešamo izdevumu finansēšanas avoti, t.sk. vispārējās valdības budžeta deficīta palielinājums, kas 2025. – 2028. gada periodā tiek veikts saskaņā ar valsts izņēmuma klauzulas noteikumiem;

- noteikts, ka aizsardzības finansējuma palielinājums tiek veikts tā, lai vispārējās valdības parāds nepārsniedz 55% no IKP.

Atbilstoši MK 2025. gada 13. maija protokola (sēdes prot. Nr.19 50.§) 7. punktam tika noteikts mērķis veikt publiskā sektora efektivizācijas un vispārējās valdības izdevumu

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97.

Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu.

Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām.

⁴ Brussels, 4.6.2025 COM(2025) 610 final, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10474-2025-INIT/lv/pdf>

⁵ Informatīvais ziņojums „Par makroekonomisko rādītāju, ieņēmumu un vispārējās valdības budžeta bilances prognozēm 2026., 2027., 2028. un 2029. gadā”, pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/1b22acf1-7d8a-413f-95b0-5e23c60029bc

samazinājumu ne mazāk kā 450 milj. *euro* apmērā 2026. – 2028. gadā, tajā skaitā 2026. gadā ne mazāk kā 150 milj. *euro*.

Veikti grozījumi rīkojumā Nr. 179 (MK 2025. gada 26. jūnija rīkojums Nr. 377 “Grozījumi Ministru kabineta 2025. gada 27. marta rīkojumā Nr. 179 “Par likumprojekta “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” sagatavošanas grafiku”), nosakot, ka ministrijas un citas **centrālās valsts iestādes nesniedz priekšlikumus prioritārajiem pasākumiem, savukārt neatkarīgās institūcijas tika aicinātas nesniegt priekšlikumus prioritārajiem pasākumiem.** Vienlaikus, tika pieņemts zināšanai, ka paliek spēkā rīkojuma Nr. 179 2.4. apakšpunktā noteiktais, ka izdevumu pārskatīšanas rezultātā iegūtie līdzekļi pamatā tiek novirzīti **aizsardzības izdevumu un demogrāfijas pasākumu finansēšanai** (sēdes prot. Nr. 25 46. §) un noteikts, ka ministrijām pēc tam, kad tās ir veikušas izdevumu samazināšanu noteiktajā apjomā, ir tiesības sniegt priekšlikumus iekļaušanai izdevumu pārskatīšanas ziņojumā par papildu ietaupījumu novirzīšanu savas nozares neatliekamajām prioritātēm.

2025. gada 27. maija sēdē, izskatot likumprojektu “Grozījumi Izglītības likumā”, tika nolemts noteikt pāreju uz jaunu vispārējās pamata un vidējās izglītības pedagogu darba samaksas **finansēšanas modeli “Programma skolā” par prioritāti** likumprojekta “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” izstrādes procesā (protokols Nr. 21 41. §).

MK 2025. gada 26. augusta sēdē, izskatot informatīvo ziņojumu “Par valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzi un izdevumu pārskatīšanas rezultātiem 2026., 2027., 2028. un 2029. gadam”, atbalstīts, ka 2026. gadā pieejamā fiskālā telpa 39 717 846 *euro* apmērā tiek novirzīta pasākumu plāna atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā īstenošanai.

MK 2025. gada 22. septembra sēdē izskatīts informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2026., 2027. un 2028. gadam” (prot. Nr. 38 1. §).

Fiskālie nosacījumi un vispārējās valdības strukturālās bilances mērķis

Vispārējās valdības budžeta plāna projekta 2026. gadam sagatavošanā **vispārējās valdības strukturālās bilances mērķa** noteikšanā tiek pielietoti četri fiskālie nosacījumi:

1. FDL strukturālās bilances nosacījums;
2. ES strukturālās primārās bilances nosacījums;
3. ES valsts finansēto neto primāro izdevumu pieauguma nosacījums;
4. Nominālās bilances nosacījums.

Katrs no fiskālajiem nosacījumiem attiecas uz citu fiskālo rādītāju, bet, lai nodrošinātu salīdzināmību un noteiktu, kurš no fiskālajiem nosacījumiem ir dominējošais, fiskālie rādītāji tiek izteikti ar vienu fiskālo rādītāju. Šim nolūkam sākot ar Stabilitātes programmu 2024. – 2028. gadam⁶ tiek izmantots **FDL strukturālās bilances rādītājs**. Tā aprēķinā tiek ņemts vērā **vienreizējo pasākumu** kopējais apmērs, kas **2026. gadam ir 1,64% no IKP**. Jāatzīmē, ka nav paredzēta jaunu izdevumu pasākumu atzīšana par vienreizējiem (papildus jau apstiprinātajiem⁷), attiecīgi vienreizējo pasākumu tvērums attiecas uz tādiem pasākumiem, kas attiecināmi uz jau apstiprinātajiem un vairāku gadu garumā realizējamajiem investīciju projektiem, kā arī tiek saglabāts noteikums, ka valsts aizsardzības bāzes izdevumu pieaugums

⁶ Latvijas Stabilitātes programma 2024.-2028. gadam (mk.gov.lv)

⁷ Likuma “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” un “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam” 5. panta ietvaros.

pret iepriekšējo gadu tiek izslēgts no vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķa rādītāja atbilstoši amortizācijas mehānismam.

Fiskālie nosacījumi un mērķis nemainīgas politikas scenārijā

Jāatzīmē, ka **2026. gadā valsts izņēmuma klauzulu tiek plānots izmantot 0,24% no IKP.**

Pārreķinot fiskālos nosacījumus FDL strukturālās bilances izteiksmē, vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķa 2026. gadam vērtības nemainīgas politikas scenārijā ir:

- **-1,24% no IKP**, balstoties uz FDL strukturālās bilances nosacījumu;
- **-1,38% no IKP**, balstoties uz ES strukturālās primārās bilances nosacījumu;
- **-2,79% no IKP**, balstoties uz ES izdevumu pieauguma nosacījumu kumulatīvajā izteiksmē;
- **- 1,28% no IKP**, balstoties uz nominālās bilances nosacījumu.

Attiecīgi dominējošais ir FDL strukturālās bilances nosacījums un **vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķis, kas izpilda visus nosacījumus, 2026. gadam ir - 1,24% no IKP. Attiecīgi 2026. gadā fiskālās telpas apjoms noteikts pozitīvs 39,7 milj. euro.**

Fiskālie nosacījumi un mērķis mainīgas politikas scenārijā

Vispārējās valdības budžeta plāna projekta 2026. gadam sagatavošanas procesā fiskālās telpas paplašināšana notika ar jauniem politikas pasākumiem, tika pieņemti lēmumi nodokļu politikas pārskatīšanas un izdevumu pārskatīšanas ietvaros, kā arī par jauniem fiskāli neitrāliem pasākumiem. Ņemot vērā visus MK apstiprinātos jaunus pasākumus, fiskālie nosacījumi nosaka atšķirīgu strukturālo bilanci.

Nosakot vispārējās valdības strukturālās bilances mērķi, tiek ņemta vērā **valsts izņēmuma klauzulas attiecīgā gada fiskālā ietekme**, kas ir aktualizēta, ievērojot MK 2025. gada 23. septembra sēdē izskatīto informatīvo ziņojumu “Par papildu nepieciešamajiem pasākumiem kaujas spēju palielināšanai, kas atbilst valsts izņēmuma klauzulas nosacījumiem” (25-TA-1795) (prot. Nr. 39 52. §) – **2026. gadā 0,48% no IKP.**

Pārreķinot fiskālos nosacījumus FDL strukturālās bilances izteiksmē, vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķa 2026. gadam vērtības mainīgas politikas scenārijā ir šādas:

- **-1,48% no IKP**, balstoties uz FDL strukturālās bilances nosacījumu;
- **-1,56% no IKP**, balstoties uz ES strukturālās primārās bilances nosacījumu;
- **-2,91% no IKP**, balstoties uz ES izdevumu pieauguma nosacījumu kumulatīvajā izteiksmē;
- **- 1,51% no IKP**, balstoties uz nominālās bilances nosacījumu.

Attiecīgi, pēc politikas pasākumu pieņemšanas dominējošais fiskālais nosacījums 2026. gadā nav mainījies un **vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķis, kas izpilda visus nosacījumus, 2026. gadam ir -1,48% no IKP.**

Pēc politikas pasākumu pieņemšanas NNFPI pieaugums bez fiskālās nodrošinājuma rezerves 2026. gadā ir 5,0% (tabula 4, rinda 30). **Vispārējās valdības budžeta deficīts**, neskatot fiskālā nodrošinājuma rezervi, tiek prognozēts 3,3% no IKP apmērā.

Fiskālo risku amortizēšanai 2026. gadā tika noteikta fiskālā nodrošinājuma rezerve 0,1% no IKP apmērā. NNFPI pieaugums 2026. gadā ar fiskālo nodrošinājuma rezervi ir 5,2%.

Tabula 4a: Budžeta prognozes

		EKS kods	2024	2024	2025	2026
	Ieņēmumi		VV mljrd. euro	% no IKP	% no IKP	% no IKP
1	Ražošanas un importa nodokļi	D.2	5,9	14,5	14,8	14,7
2	Kārtējie ienākuma nodokļi, mantas nodokļi u.tml.	D.5	3,7	9,3	8,7	8,7
3	Sociālās iemaksas	D.61	4,7	11,6	12,1	12,3
4	Citi kārtējie ieņēmumi	(P.11+P.12+ P.13)	3,0	7,6	7,0	6,4
5	Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Citi kapitāla ieņēmumi	D.92+D.99	0,3	0,9	1,9	1,5
7	Kopējie ieņēmumi (=1+2+3+4+5+6)	TR	17,7	43,9	44,6	43,7
8	No kuriem: ES pārvedumi (uzkrātie ieņēmumi, nevis nauda)	D.7EU+D.9 EU	0,8	2,0	2,6	2,0
9	Kopējie ieņēmumi, kas nav ES pārvedumi (= 7-8)		16,9	42,0	42,0	41,7
10	p.m. Ieņēmumu pasākumi (papildu ieņēmumi, izņemot ES finansētos pasākumus)		0,2	0,6	0,2	-0,1
10b	p.m. ES finansētie ieņēmumu pasākumi					
11	p.m. Vienreizēji ieņēmumi, kas iekļauti prognozēs (līmenis, izņemot ES finansētos pasākumus)					
	Izdevumi		VV mljrd. euro	% no IKP	% no IKP	% no IKP
12	Kompensācija darba ņēmējiem	D.1	5,3	13,2	13,1	12,7
13	Starppatēriņš	P.2	2,6	6,4	6,6	6,2
14	Procentu izdevumi	D.41	0,4	1,1	1,2	1,4
15	Sociālie pabalsti, kas nav sociālie pārvedumi natūrā	D.62	5,4	13,3	13,5	13,8
16	Sociālie pārvedumi natūrā, kas piegādāti ar tirgus ražotāju palīdzību	D632	0,7	1,7	1,9	1,8
17	Subsīdijas	D.3	0,3	0,7	0,8	0,8
18	Citi kārtējie izdevumi	D.29+(D.4-	1,1	2,6	3,5	3,4
19	Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51	2,3	5,7	6,4	6,3
20	No kuriem: valsts finansētās publiskās investīcijas		2,0	4,9	4,7	5,0
21	Kapitāla pārvedumi	D.9	0,1	0,3	0,3	0,5
22	Citi kapitāla izdevumi	P.52+P.53+ NP	0,2	0,6	0,2	0,2
23	Kopējie izdevumi (=12+13+14+15+16+17+18+19+21+22)	TE	18,4	45,7	47,5	47,0
24	No kuriem: izdevumi, kas finansēti no ES pārvedumiem (=8)	D.7EU+D.9 EU	0,8	2,0	2,6	2,0

		EKS kods	2024	2024	2025	2026
25	Valsts finansētie izdevumi (23-24)		17,6	43,7	44,9	45,0
26	p.m. Valsts līdzfinansējums ES finansētajām programmām		0,1	0,3	0,5	0,3
27	p.m. Bezdarbnieka pabalstu cikliskā komponente		0,01	0,03	0,04	0,02
28	p.m. Vienreizēji izdevumi kas iekļauti prognozēs (līmenis, izņemot ES finansētos pasākumus)		0	0	0	0
29	NNFPI (pirms ieņēmumu pasākumiem) (= 25-26-27-28-14)		17,0	42,3	43,2	43,2
	NNFPI				% no IKP	% no IKP
30	NNFPI pieaugums	Tabula 1a			6,2	5,0
	Saldo		VV mljrd. euro	% no IKP	% no IKP	% no IKP
31	Neto aizdevumi/aizņēmumi (= 7-23)	B.9	-0,7	-1,8	-2,9	-3,3
	Neto aizdevumi/aizņēmumi pa apakšsektoriem					
31a.	Centrālā valdība		-1,1	-2,8	-3,7	-4,3
31b.	Pavalsts valdība					
31c.	Vietējā valdība		0,1	0,2	0,0	0,1
31d.	Sociālās nodrošināšanas fondi		0,4	0,9	0,8	0,8
32	Primārā balance (= 31-14)	B.9-D.41p	-0,3	-0,7	-1,7	-1,9
	Cikliskā korekcija			% no IKP	% no IKP	% no IKP
33	Strukturālā balance			-1,5	-2,4	-3,0
34	Strukturālā primārā balance			-0,4	-1,2	-1,6
	Parāds		VV mljrd. euro	% no IKP	% no IKP	% no IKP
35	Bruto parāds		18,8	46,8	48,9	50,6
36	Bruto parāda izmaiņas		1,2	2,1	2,1	1,7
37	Devums bruto parāda izmaiņās					
38	Primārā balance (= mīnus 32)			0,7	1,7	1,9
39	"Sniega bumbas efekts"			0,2	-0,7	-0,8
40	Procentu izdevumi (= 14)			1,1	1,2	1,4
41	Izaugsme			0,2	-0,5	-1,0
42	Inflācija			-1,1	-1,5	-1,2
43	Krājumu un plūsmu korekcija (=36-38-39)			1,3	1,2	0,6
				%	%	%
44	p.m.: Atvasinātā procentu likme parādam (=14/DEBT(t-1))			2,5	2,8	3,0
	Aizsardzības izdevumi			% no IKP	% no IKP	% no IKP

		EKS kods	2024	2024	2025	2026
45	Kopējie aizsardzības izdevumi	COFOG 2	1,2	3,0	3,3	4,2
46	No tiem: Aizsardzības investīcijas	COFOG 2, P.51g	0,3	0,8	1,4	2,1

Tabula 4b: Budžeta prognozes pie nemainīgas politikas

	EKS kods	2024	2024	2025	2026
		Mljrd. <i>euro</i>	% IKP		
Ieņēmumi					
1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	5,9	14,5	14,8	14,7
2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	3,7	9,3	8,7	8,7
3. Sociālās iemaksas	D.61	4,7	11,6	12,1	12,3
4. Pārējie ieņēmumi	(P.11+P.12+P.131) + D.39 + D.4 + D.7	3,0	7,6	7,0	6,3
5. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Citi kapitāla nodokļi	D.92+D.99	0,3	0,9	1,9	1,5
7. Kopējie ieņēmumi (= 1+2+3+4+5+6)	TR	17,7	43,9	44,6	43,5
Izdevumi					
8. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	5,3	13,2	13,1	12,7
9. Starppatēriņš	P.2	2,6	6,4	6,6	6,2
10. Procentu izdevumi	D.41	0,4	1,1	1,2	1,4
11. Sociālie pabalsti, kas nav sociālie pārvedumi natūrā	D.62	5,4	13,3	13,5	13,6
12. Sociālie pārvedumi natūrā, izmantojot tirgus ražotājus	D.632	0,7	1,7	1,9	1,8
13. Subsīdijas	D.3	0,3	0,7	0,8	0,8
14. Citi kārtējie izdevumi	D.29 + (D.4-D.41) + D.5 + D.7 + D.8	1,1	2,6	3,5	2,9
15. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	2,3	5,7	6,4	6,5
16. No tiem: valsts finansētas publiskās investīcijas		2,0	4,9	4,7	5,2
17. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,1	0,3	0,3	0,3
18. Pārējie kapitāla izdevumi	P.52+P.53+NP	0,2	0,6	0,2	0,2
19. Kopējie izdevumi (= 8+9+10+11+12+13+14+15+17+18)	TE	18,4	45,7	47,5	46,6
Saldo					
20. Neto aizdevumi/aizņēmumi (= 7–19)	B.9	-0,7	-1,8	-2,9	-3,0
21. Primārā balance (= 20+10)	B.9+D.41p	-0,3	-0,7	-1,7	-1,6

Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana

Vispārējās valdības budžeta plāna projektā 2026. gadam paredzēts finansējums prioritārajiem pasākumiem **drošībai** (ar aizsardzību un iekšējo drošību saistīties pasākumi), **demogrāfijas pasākumiem** un **izglītībai**, normatīvo aktu izpildes nodrošināšanai un citiem prioritārajiem pasākumiem 2026. gadam 693,5 milj. euro (1,6% no IKP). Ņemot vērā fiskālo

telpu, kas 2026. gadā ir pozitīva, bet tomēr ierobežota, papildus jau iepriekš piešķirtajam bāzes finansējumam, prioritāro pasākumu īstenošanai tiks izmantoti vairāki kompensējošie pasākumi. Sagatavojot likumprojektu “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” vairs netiek izmantoti finanšu līdzekļi ārpus fiskālās telpas (izņemot izdevumus, kas tiek plānoti saskaņā ar valsts izņēmuma klauzulas nosacījumiem).

Vairāk kā puse (65%) jeb 448,3 milj. *euro* (1,0% no IKP) no minētā finansējuma iezīmēti vidēja termiņa budžeta prioritātei – drošībai, kas bija iespējams pateicoties valsts izņēmuma klauzulas aktivizēšanai ES līmenī.

Saskaņā ar informatīvo ziņojumu “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2026., 2027. un 2028. gadam” (prot. Nr. 38 1. §) prioritārajam virzienam “Drošība” piešķirts finansējums 15,0 milj. *euro* 2026. gadā: ar iekšējo drošību saistītiem pasākumiem (drošības iestādēm, informācija klasificēta) 6,0 milj. *euro*, atbalstam pierobežas pašvaldībām (Alūksnes novada pašvaldībai, Augšdaugavas novada pašvaldībai, Balvu novada pašvaldībai, Krāslavas novada pašvaldībai un Ludzas novada pašvaldībai atbilstoši ES ārējās robežas kilometru garumam) (64. resors) 3,0 milj. *euro* un pastiprinātā robežapsardzības režīma nodrošināšanai (74. resors) 6,0 milj. *euro*.

MK 2025. gada 23. septembra sēdē izskatīts informatīvais ziņojums “Par papildu nepieciešamajiem pasākumiem kaujas spēju palielināšanai, kas atbilst valsts izņēmuma klauzulas nosacījumiem” un balstoties uz MK lēmumu likumprojekta “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” sagatavošanas procesā paredzēts finansējums valsts budžeta resora “74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums” programmā 24.00.00. “Valsts aizsardzības un drošības fonds” atbilstoši plānotajam finansējuma sadalījumam (sēdes prot. Nr. 39 52. § 4. punkts) un indikatīvi paredzēts:

- izlūkošanas un apdraudējuma uzraudzības kapacitātes stiprināšanai;
- NBS uzturēšanas un personāla nodrošināšanas pasākumu īstenošanai, paredzot straujāku aizsardzības spēju attīstību;
- Sēlijas poligona uzturēšanas nodrošināšanai;
- atbalsta sniegšanai Ukrainai;
- Aizsardzības inovāciju fonda un pētniecības un inovāciju ieviešanas.

MK 2025. gada 23. septembra lēmums papildina 2025. gada 22. jūlija lēmumus, kas pieņemti izskatot informatīvo ziņojumu “Nacionālo Bruņoto spēku spēju attīstība izmantojot Eiropas Savienības SAFE (*Security Action for Europe*) instrumentu” (MK 22.07.2025. prot. Nr. 29 81. §), kur papildus finansējums valsts izņēmuma klauzulas ietvaros iezīmēts jau nemainīgas politikas scenārijā valsts budžeta resora “74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums” programmā 24.00.00. “Valsts aizsardzības un drošības fonds” indikatīvi NATO spēju mērķu ieviešanai:

- attīstot Mehanizēto kājnieku brigādi, nodrošinot atbilstoša līmeņa bruņutehniku un kaujas atbalsta spējas, t.sk. netieša uguns atbalstu;
- attīstot kaujas spējīgas divīzijas līmeņa atbalsta vienības, t.sk. artilērijas, pretgaisa aizsardzības un izlūkošanas spējas;
- veidojot munīcijas krājumus un kaujas nodrošinājuma spējas, kas spētu atbalstīt gan nacionālās, gan NATO vienības;
- sekmējot gan bezpilota spēju attīstību NBS, gan pilnveidojot nacionālās pret darbības spējas bezpilota sistēmām.

Prioritārā virziena “Demogrāfija” ietvaros likumprojekta “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” sagatavošanas laikā ir piešķirts papildus finansējums vairākiem nozīmīgiem pasākumiem, t.sk.:

- Materiālā atbalsta (pabalstu) pilnveidošanai ģimenēm ar bērniem 42,0 milj. *euro*;
- Materiālā atbalsta pilnveidošanai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem 24,2 milj. *euro*;
- Vecāku pabalsta saglabāšanai 75% apmērā strādājošiem pabalsta saņēmējiem 7,7 milj. *euro*;
- Mātes un bērna veselības uzlabošanai 10,0 milj. *euro*.

Likumprojekta “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” sagatavošanas ietvaros ir rasts papildus finansējums 2026. gadam 45,0 milj. *euro* **finansēšanas modeļa “Programma skolā” ieviešanai.**

Likumprojekts “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” paredz 2026. gadā īstenot pasākumus **normatīvo aktu izpildes nodrošināšanai** (paliatīvās aprūpes pakalpojuma nodrošināšana), veicot politikas izmaiņas, vēlēšanu komisiju atlīdzības nodrošināšanai, sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai, vienreizējām investīcijām neatliekamam drošības pasākumu īstenošanai Ārlietu ministrijas pārstāvniecībai Briselē, VID un UR IT sistēmu pielāgošanai saistībā ar izmaiņām nodokļu likumos un citos normatīvos aktos, iezīmējot tiem 17,9 milj. *euro*, un **virkni citu pasākumu**, kuriem novirzīts finansējums 87,5 milj. *euro*, kopā veidojot 105,4 milj. *euro*.

Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā**Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā**

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2026	2027	2028
						% no IKP		
UIN izmaiņas	Paaugstinātas dividendes valsts kapitālsabiedrībām uz 90%	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	0,01	0,00
	Samazināti uzņēmumu ienākuma nodokļa ierobežojumi attiecībā uz procentu maksājumiem	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	Nodokļu sloga līdzsvarošana investoriem – fiziskām personām	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	EKS korekcijas	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
DRN likmju izmaiņas	DRN likmes palielināšana: smilts	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	DRN likmes palielināšana: smilts-grants	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	DRN likmes palielināšana: kūdra	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,02	0,02
	DRN likmes palielināšana: nepārstrādāts koks	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,03	0,01
IAN likmju palielināšana	Azartspēļu nodokļa palielinājums ar 2026.gadu (par vienu gadu ātrāk)	IAN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	-0,02	0,00
AN likmju izmaiņas	AN paaugstināšana naftas produktiem	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,01	0,02
	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	EKS korekcijas	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2026	2027	2028
						% no IKP		
PVN izmaiņas	AN paaugstināšana naftas produktiem	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	PVN palielināšana presei un grāmatām, kas nav izdotas valsts valodā, ES un ESAO dalībvalstu vai kandidātvalstu oficiālajās valodās	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	PVN samazināšana pārtikai (maize, piens, olas un svaiga putnu gaļa) - pilotprojekts no 2026.g. 1. jūlija līdz 2027.g. 30.jūnijam	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,03	0,00	0,04
	EKS korekcijas	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,01	0,00
Izmaiņas IIN	Nodokļu sloga līdzsvarošana investoriem – fiziskām personām	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
Izmaiņas nenodokļos	Paaugstinātas dividendes valsts kapitālsabiedrībām uz 90%	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,08	0,02	-0,01
	Ieņēmumu palielināšana no naudas sodiem, ko uzliek Valsts policija par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kas fiksēti ar komersanta tehniskajiem līdzekļiem	Nenodokļi	P.11, P.12, P.13	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
Kopā						0,11	0,06	0,08

Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
Izdevumu pārskatīšana		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,39	0,05	0,02
Izdevumu pārskatīšana - atalgojums	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,07	0,00	0,00
Izdevumu pārskatīšana - starppatēriņš	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,01	0,00
Izdevumu pārskatīšana - citi kārtējie pārvedumi	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,06	-0,01	0,00
Izdevumu pārskatīšana - bruto pamatkapitāla veidošana	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,06	0,04	0,00
Izdevumu pārskatīšana - citi pasākumi	D.1, D.62, D.632, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,02	0,00	0,00
Izdevumu pārskatīšana vietējās valdības budžetā	D.1, D.62, D.632, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,13	0,00	0,02
Atbalsts Ukrainas civiliedzīvotājiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,09	-0,09	0,00
Prioritārie pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,33	0,07	0,01
Ar iekšējo drošību saistītie pasākumi	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Finansēšanas modeļa "Programma skolā" ieviešana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	0,09	-0,02
Materiālā atbalsta (pabalstu) pilnveidošana ģimenēm ar bērniem	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	0,00	0,03
Materiālā atbalsta pilnveidošana ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05	0,00	0,01

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
Vecāku pabalsta saglabāšana 75% apmērā strādājošiem pabalsta saņēmējiem	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Mātes un bērna veselības uzlabošana	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Veselības pakalpojumu un zāļu pieejamība bērniem	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Normatīvo aktu izpildes nodrošināšana	D.1, D.62, D.7, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	-0,02	0,00
Citi prioritārie pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,19	-0,16	0,00
Atbalsts lauksaimniekiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,13	-0,13	0,00
Medikamentu pieejamības stiprināšana medikamentu cenu segmentā līdz 10 euro un invalīdiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Citas prioritātes	D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Kompensējošie izdevumu pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,02	-0,17	0,02
74. resora korekcija	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,07	0,13
Iemaksas Eiropas Savienības budžetā	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	-0,12
Parāda vadības izdevumi	D.41	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,00	-0,01
Izdevumu samazinājums ministrijām un citām centrālajām iestādēm (prēmijas par novērtēšanu atcelšana un citi)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	-0,04	0,00
Ilgstošo vakanču samazināšana valsts pārvaldē (ilgāk par 6 mēnešiem)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	-0,01	0,00
Pieklasificēto kapitālsabiedrību ietekmes pārvērtēšana	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	-0,02	0,02
Speciālā budžeta izdevumu pārskatīšana	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	-0,04	0,00

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
Fiskāli neitrālie pasākumi	D.1, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,02	0,03
ĀFP programmu pārdales	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,16	-0,04	-0,09
ĀFP programmu pārdales	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,16	0,04	0,09
Citi fiskāli neitrālie pasākumi	D.1, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,02	0,02
Aizsardzības spēju stiprināšana (papildus izdevumi, izmantojot valsts izņēmuma klauzulu)	D.1, P.2, P.51g, D.9	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,23	-0,10	0,00
Citi izdevumi, tostarp EKS korekcijas	P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Kopā				0,50	-0,40	0,07

Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2026	2027	2028
						% no IKP		
UIN izmaiņas	Paaugstinātas dividendes valsts kapitālsabiedrībām uz 90%	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	0,01	0,00
	Samazināti uzņēmumu ienākuma nodokļa ierobežojumi attiecībā uz procentu maksājumiem	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	Nodokļu sloga līdzsvarošana investoriem – fiziskām personām	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	EKS korekcijas	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
DRN likmju izmaiņas	DRN likmes palielināšana: smilts	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2026	2027	2028
						% no IKP		
	DRN likmes palielināšana: smilts-grants	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	DRN likmes palielināšana: kūdra	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,01	0,01
	DRN likmes palielināšana: nepārstrādāts koks	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,03	0,00
IAN likmju palielināšana	Azartspēļu nodokļa palielinājums ar 2026.gadu (par vienu gadu ātrāk)	IAN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	-0,02	0,00
AN likmju izmaiņas	AN paaugstināšana naftas produktiem	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,01	0,02
	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	EKS korekcijas	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
PVN izmaiņas	AN paaugstināšana naftas produktiem	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	PVN palielināšana preseī un grāmatām, kas nav izdotas valsts valodā, ES un ESAO dalībvalstu vai kandidātvalstu oficiālajās valodās	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	PVN samazināšana pārtikai (maize, piens, olas un svaiga putnu gaļa) - pilotprojekts no 2026.g. 1. jūlija līdz 2027.g. 30.jūnijam	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,03	0,00	0,04
	EKS korekcijas	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,01	0,00

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2026	2027	2028
						% no IKP		
Izmaiņas IIN	Nodokļu sloga līdzsvarošana investoriem – fiziskām personām	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
Izmaiņas nenodokļos	Paaugstinātas dividendes valsts kapitālsabiedrībām uz 90%	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,08	0,02	-0,01
	Ieņēmumu palielināšana no naudas sodiem, ko uzliek Valsts policija par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kas fiksēti ar komersanta tehniskajiem līdzekļiem	Nenodokļi	P.11, P.12, P.13	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
Kopā						0,11	0,05	0,06

Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
Izdevumu pārskatīšana		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,25	0,06	0,00
Izdevumu pārskatīšana - atalgojums	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,07	0,00	0,00
Izdevumu pārskatīšana - starppatēriņš	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,01	0,00
Izdevumu pārskatīšana - citi kārtējie pārvedumi	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,06	-0,01	0,00
Izdevumu pārskatīšana - bruto pamatkapitāla veidošana	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,06	0,04	0,00
Izdevumu pārskatīšana - citi pasākumi	D.1, D.6, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
Atbalsts Ukrainas civiliedzīvotājiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,09	-0,09	0,00

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
Prioritārie pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,21	-0,01	0,03
Ar iekšējo drošību saistītie pasākumi	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Materiālā atbalsta (pabalstu) pilnveidošana ģimenēm ar bērniem	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	0,00	0,03
Materiālā atbalsta pilnveidošana ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05	0,00	0,01
Mātes un bērna veselības uzlabošana	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Veselības pakalpojumu un zāļu pieejamība bērniem	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Normatīvo aktu izpildes nodrošināšana	D.1, D.62, D.7, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	-0,02	0,00
Citi prioritārie pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,19	-0,16	0,00
Atbalsts lauksaimniekiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,13	-0,13	0,00
Medikamentu pieejamības stiprināšana medikamentu cenu segmentā līdz 10 euro un invalīdiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Citas prioritātes	D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Kompensējošie izdevumu pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,02	-0,13	0,02
74. resora korekcija	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,07	0,13
Iemaksas Eiropas Savienības budžetā	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	-0,12
Parāda vadības izdevumi	D.41	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,00	-0,01
Izdevumu samazinājums ministrijām un citām centrālajām iestādēm (prēmijas par novērtēšanu atcelšana un citi)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	-0,04	0,00

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
Ilgstošo vakanču samazināšana valsts pārvaldē (ilgāk par 6 mēnešiem)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	-0,01	0,00
Pieklasificēto kapitālsabiedrību ietekmes pārvērtēšana	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	-0,02	0,02
Fiskāli neitrālie pasākumi	D.1, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,08	-0,01
ĀFP programmu pārdales	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,16	-0,04	-0,09
ĀFP programmu pārdales	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,16	0,04	0,09
Citi fiskāli neitrālie pasākumi	D.1, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	-0,02
Transferti uz sociālās nodrošināšanas fondiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,01
Transferti uz vietējo valdību	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,02	0,08	0,00
Aizsardzības spēju stiprināšana (papildus izdevumi, izmantojot valsts izņēmuma klauzulu)	D.1, P.2, P.51g, D.9	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,23	-0,10	0,00
Citi izdevumi, tostarp EKS korekcijas	P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Kopā				0,51	-0,38	0,04

Tabula 5.c.i1): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2026	2027	2028
						% no IKP		
DRN likmju izmaiņas	DRN likmes palielināšana: smilts	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	DRN likmes palielināšana: smilts-grants	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
	DRN likmes palielināšana: kūdra	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,01	0,01
	DRN likmes palielināšana: nepārstrādāts koks	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,01
IAN likmju palielināšana	Azartspēļu nodokļa palielinājums ar 2026.gadu (par vienu gadu ātrāk)	IAN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
Izmaiņas IIN	Nodokļu sloga līdzsvarošana investoriem – fiziskām personām	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
Kopā						0,00	0,01	0,02

Tabula 5.c.ii1): Diskrecionārie izdevumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
Izdevumu pārskatīšana		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,13	0,00	0,02
Izdevumu pārskatīšana pašvaldību budžetā	D.1, D.3, D.632, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,13	0,00	0,02
Prioritārie pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	0,09	-0,02
Finansēšanas modeļa "Programma skolā" ieviešana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	0,09	-0,02
Fiskāli neitrālie pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,02	0,05
Citi fiskāli neitrālie pasākumi (tostarp papildus gūtie DRN ieņēmumi)	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,02	0,04

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
			Kopā	-0,02	0,11	0,04

Tabula 5.c.ii2): Diskrecionārie izdevumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2026	2027	2028
				% no IKP		
Izdevumu pārskatīšana		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Izdevumu pārskatīšana speciālajā budžetā	D.1, D.62, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Prioritārie pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Vecāku pabalsta saglabāšana 75% apmērā strādājošiem pabalsta saņēmējiem	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Kompensējošie izdevumu pasākumi		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	-0,04	0,00
Speciālā budžeta izdevumu pārskatīšana	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	-0,04	0,00
Kopā				0,01	-0,05	0,00

Tabula 6: ES ANM ietekme - granti

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Ieņēmumi no ANM pārvedumiem (% no IKP)</i>						
ANM ieņēmumi iekļauti vispārējās valdības prognozēs		0,02	0,39	0,94	1,78	1,54
ANM atmaksas (naudas plūsma) no ES	0,74	0,56	0,00	0,90	0,70	1,99
<i>Izdevumi finansēti no ANM pārvedumiem (% no IKP)</i>						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
KĀRTĒJIE IZDEVUMI		0,00	0,11	0,29	0,54	0,58
Bruto pamatkapitāla veidošana P.51g		0,02	0,28	0,65	1,23	0,95

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kapitāla pārvedumi D.9						
KAPITĀLIE IZDEVUMI		0,02	0,28	0,65	1,23	0,95

Tabula 7: Valsts specifiskās rekomendācijas

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
1	Palielināt kopējos aizsardzības izdevumus un gatavību saskaņā ar Eiropadomes 2025. gada 6. marta secinājumiem. Ievērot neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus, ko Padome ieteica 2025. gada 21. janvārī, un vienlaikus izmantot valsts izņēmuma klauzulā paredzēto novirzi aizsardzības izdevumu palielināšanai. Nodrošināt, lai publiskās finanses spētu absorbēt pieaugošās strukturālo izdevumu vajadzības, tostarp aizsardzības, veselības aprūpes un sociālās aizsardzības jomā; tas būtu izdarāms, piemēram, nodokļu bāzē plašāk iekļaujot avotus, kas mazāk kaitē izaugsmei, oficiālajā ekonomikā integrējot neoficiālu vai nedeklarētu darbību un novirzot izdevumus uz prioritārām jomām, kas noteiktas publisko izdevumu pārskatīšanā.	Ņemot vērā ES Padomes 2025. gada 8. jūlija rekomendāciju, ar ko Latvijai ļauj novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) un ievērojot aktivizēto Fiskālās disciplīnas likuma 12. pantā paredzēto atkāpi no bilances nosacījuma, mainīgas politikas scenārijā, t.i. pēc politikas pasākumu pieņemšanas, NNFPI (bez fiskālās nodrošinājuma rezerves) 2026. gadā ir 5,0%. Izņēmuma klauzulas fiskālais efekts 2026. gadā ir 0,48% no IKP. Ja no NNFPI tiek atskaitīti izdevumi, kas ir atbalstīti valsts izņēmuma klauzulas ietvaros, tad NNFPI pieaugums (bez fiskālās nodrošinājuma rezerves) 2026. gadā ir 3,9%. EK 2025. gada 19. marta komunikācijā aicināja dalībvalstis izmantot valsts izņēmuma klauzulas piedāvātās elastības iespējas, lai maksimāli palielinātu ietekmi uz ES aizsardzības spējām, atvieglojot pāreju uz pastāvīgi augstāku aizsardzības izdevumu līmeni. Ar ES Padomes 2025. gada 8. jūlijā apstiprināto ieteikumu, Latvijai ir sniegta atļauja aizsardzības spēju veicināšanai un aizsardzības izdevumu kāpināšanai novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana). Atbilstoši 2025. gada 18. februāra MK sēdes protokola Nr. 7 2§ Informatīvā ziņojuma "Par sākotnējo izvērtējumu par NATO prasībām aizsardzības spēju attīstībai" Latvijai iedalītajiem NATO spēju mērķiem un NBS operacionālajai analīzei AiM ir noteikusi tās spēju jomas, kuras būtu attīstāmas īstermiņā un vidējā termiņā. Visas AiM iezīmētās spēju jomas ir identificējamās kā aizsardzības tēriņi atbilstoši valdības funkciju (COFOG) klasifikācijas sistēmai vai NATO definīcijai. 2026. gadā AiM budžetā plānoti papildu vienreizējie pasākumi: ● Pretgaisa aizsardzības sistēmām 200 milj. EUR (74. resora programmā 18.00.00 Pretgaisa aizsardzības sistēmas iegādei rezervētais finansējums); ● Ekipējums kaujas spēju palielināšanai 10,48 milj. EUR (valsts budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" atsevišķā programmā). Aizsardzības palielināšanas nodrošināšanai ir identificētas papildu vajadzības, gan caur ES <i>Security Action for Europe</i> (SAFE), gan ārpus SAFE finansējuma mehānisma, kuras, atbilstoši valdības apņemšanai virzīties uz izdevumiem 5% no IKP aizsardzībai, varētu tikt novirzītas aizsardzības nozarei, aizsardzības spēju stiprināšanai. Budžeta izstrādāšanas procesa ietvaros, valdībā izskatīja divus ziņojumus par nepieciešamo papildu finansējumu 2026. gadam:

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		● caur SAFE mehānismu - par kopējo finansējuma apmēru 286 milj. EUR 2026. gadā, t.sk., 166 milj. EUR tika akceptēti no valdības puses un ir piešķirti aizsardzības nozarei, lai realizētu kājnieku kaujas mašīnu iegādes projektu, bet par pārējiem pasākumiem un tiem nepieciešamo finansējumu ir nepieciešams valdības akcepts; ● ārpus SAFE plānotie pasākumi - iekļaujoties izņēmuma klauzulā par kopējo finansējuma apmēru 128 milj. EUR 2026. gadā un par ko lems valdība atsevišķi. 2024. gada nogalē Saeimā tika pieņemti grozījumi likumā “Par akcīzes nodokli”, kas paredzēja pakāpenisku akcīzes nodokļa likmju paaugstināšanu alkoholiskajiem dzērieniem 2025. un 2026. gadā (vidēji par 5% - pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, par 10% - vīnam, raudzētajiem dzērieniem un alum, par 30% - starpproduktiem), kā arī 2027. gadā visiem alkoholiskajiem dzērieniem vidēji par 5%. Attiecībā uz tabakas izstrādājumiem un pēc lietošanas mērķa līdzīgiem produktiem minētie grozījumi paredzēja akcīzes nodokļa likmju palielinājumu par 10% turpmākajos trijos gados (2025., 2026. un 2027. gadā). Papildus ar 2025. gadu tika paaugstināta akcīzes nodokļa likme saldinātajiem bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu no 8 g/100 ml un enerģijas dzērieniem. Saskaņā ar 2025. gada 22. septembrī MK apstiprināto informatīvo ziņojumu "Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2026., 2027. un 2028. gadam” paredzētas sekojošas izmaiņas nodokļu politikā: ● paaugstināt straujāk likumā noteikto akcīzes nodokļa likmi alkoholisko dzērienu grupai "pārējie alkoholiskie dzērieni" (par 100 litriem absolūtā alkohola) par 15 EUR 2026. gada 1. martā; ● paaugstināt akcīzes nodokļa likmes alkoholiskajiem dzērieniem, t. sk. alum, ar 2028. gada 1. martu; ● paaugstināt straujāk akcīzes nodokļa likmes tabakas izstrādājumiem un pēc lietošanas mērķa līdzīgiem produktiem ar 2026. gadu un 2027. gadu (izņemot cigāriem, cigarillām un elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamam šķidrumam, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamā šķidruma sagatavošanas sastāvdaļām 2026. gadā); ● paaugstināt akcīzes nodokļa likmes tabakas izstrādājumiem un pēc lietošanas mērķa līdzīgiem produktiem ar 2028. gadu; ● paaugstināt akcīzes nodokļa likmi bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8 gramiem (neieskaitot) uz 100 mililitriem un ar cukura saturu no 8 gramiem (ieskaitot), un enerģijas dzērieniem ar 2028. gadu, kā arī ar 2028. gadu atsevišķi noteikt (izdalīt) akcīzes nodokļa likmi enerģijas dzērieniem; ● no 2026. gada paaugstināt azartspēļu nodokļa likmes.
2	Ņemot vērā piemērojamus termiņus reformu un investīciju savlaicīgai pabeigšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, paātrināt atveseļošanas un noturības plāna, tostarp <i>REPowerEU</i> nodaļas, īstenošanu. Paātrināt kohēzijas politikas programmu (ERAF,	Lai nodrošinātu rekomendācijas ieviešanu, FM sadarbībā ar atbildīgajām nozares ministrijām ir izstrādājusi ES fondu kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam (turpmāk – Programma) vidusposma grozījumus, kas atspoguļo šī brīža Programmas ieviešanas stadiju - atrodamies ES fondu 2021.-2027. gada plānošanas perioda vidū, tādēļ ir būtiski ne vien kāpināt investīciju ieviešanas tempus, bet arī rūpīgi pārskatīt atlikušo investīciju izmantošanu, ņemot vērā šodienas ģeopolitisko situāciju un aktuālās nacionālās prioritātes. Programmas grozījumi iekļauj vidusposma novērtējumu, kura ietvaros pārskatītas elastības finansējuma izmantošanas iespējas, ņemot vērā aktuālās vajadzības.

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
	TPF, ESF+, KF) īstenošanu, attiecīgā gadījumā izmantojot iespējas, ko sniedz vidusposma pārskatīšana. Optimāli izmantot ES instrumentus, tostarp <i>InvestEU</i> un Eiropas stratēģisko investīciju platformas piedāvātās iespējas, lai uzlabotu konkurētspēju.	2025. gada 7. oktobrī MK atbalstīti precizētie Programmas vidusposma grozījumi, kuri sagatavoti atbilstoši EK REARM regulu grozījumu priekšlikumam. Minēto grozījumu ietvaros Programmas investīcijas pārstrukturizētas, lai izpildītu regulas nosacījumus par vismaz 10% investīciju novirzīšanu drošībai un aizsardzībai, kas dos iespēju pagarināt visas Programmas īstenošanas periodu par 1 gadu – līdz 2030. gada beigām. Grozījumu fokuss ir nacionālā prioritāte – DROŠĪBA. Grozījumi paredz esošā finansējuma (t.i. jau apstiprinātās vidusposma pārdales) pārstrukturizēšanu jaunos specifiskos atbalsta mērķos atbilstoši regulu grozījumu priekšlikumam kopā pārstrukturizējot 470,0 milj. EUR (10%): 34,0 milj. EUR uzņēmējdarbības rūpniecības spēju uzlabošanai aizsardzības jomā; 54,9 milj. EUR infrastruktūra atjaunojamo energoresursu ražotāju piesaistei; 35,0 milj. EUR. enerģētikas neatkarībai; 53,4 milj. EUR divējādas izmantojamības infrastruktūrai; 245,9 milj. EUR militārajai mobilitātei; 46,8 milj. EUR civilajai aizsardzībai. ANM plāna, reformu un investīciju sekmīgai īstenošanai, kura cieši saistīta ar visu atskaites punktu un mērķu sasniegšanu, tādējādi nodrošinot, ka Latvija varētu pretendēt uz visu tai paredzēto ANM finansējumu, pašreiz tiek gatavoti trešie ANM plāna un Eiropas Padomes īstenošanas lēmuma par ANM ieviešanu (CID) grozījumi, lai Latvija līdz 2025. gada beigām varētu iesniegt EK ceturto ANM maksājumu pieprasījumu 302,1 milj. EUR apmērā. Minētie grozījumi paredz precizēt atsevišķu reformu un investīciju rādītājus, atspoguļojot objektīvas izmaiņas ārējos apstākļos, kas ietekmē reformu un investīciju īstenošanu, līdz minimumam mazinot ANM plāna līdzekļu nesaņemšanas riskus. Ir plānots: ● Veikt finansējuma pārdali starp četrām investīcijām par kopējo summu 19,07 milj. EUR; ● Veikt tehniskus precizējumus vismaz 116 rādītājos. 2025. gada 30. septembrī tika uzsākta ANM plāna grozījumu dokumentu saskaņošana Tiesību aktu projektu portālā (TAP) apstiprināšanai MK. Š.g. oktobra beigās vai novembrī ANM plāna grozījumus plānots oficiāli iesniegt EK. Ar mērķtiecīgiem pasākumiem, investīciju pārplānošanu atbilstoši valsts prioritātēm, t.sk. vidusposma pārskatīšanas kontekstā, kā arī valdības uzdotu finanšu disciplīnu investīciju normatīvās bāzes apstiprināšanai 2025. gadā ievērojami palielinājušās faktiskās un prognozētās investīcijas ES fondu un ANM ieviešanai. 2025. gada jūlijā aktualizētās naudas plūsmas prognozes uzrāda pozitīvu tendenci – potenciālu 2025. gadā un 2026. gadā valsts budžeta izdevumiem aptuveni 1,4 mljrd. EUR kopā kohēzijas politikas ES fondu un ANM investīcijām, izmantojot ANM 100%. Piemēram, 2025. gadā līdz 30. septembrī budžeta izdevumi sasniedza 985 milj. EUR, savukārt tādā pašā periodā 2024. gadā izdevumi bija tikai 432 milj. EUR. ANM investīciju ieviešanai beidzoties, 2025. un 2026. gadā jaunās 2021-2027. gada plānošanas perioda kohēzijas politikas ES fondu investīciju prognozes uzrāda dinamisku naudas plūsmas pieaugumu tuvākos gados. 2026. gadā tiks turpināta pašvaldībām būtisku ANM plāna investīciju projektu īstenošana (tai skaitā ar projektu īstenošanas noslēguma posmu saistīto procesu realizācija, kā piemēram, izpildes dokumentācijas sagatavošana, noslēguma maksājumu veikšana), lai nodrošinātu gan projektu, gan investīciju kopumā sekmīgu un savlaicīgu pabeigšanu. Līdz 2026. gada 3. ceturksnim (atbilstoši ANM plāna priekšlikumos iekļautajam termiņam) tiks īstenoti četri projekti industriālo parku izveidei reģionos ārpus Rīgas plānošanas reģiona, kas veicinās nefinanšu investīciju piesaisti un jaunu darbavietu izveidi reģionos. Tiks pabeigta uz klimata mērķu sasniegšanu vērsto investīciju īstenošana, kuru ietvaros projektu tiešo darbību izpilde veicama līdz 2025. gada beigām (atsevišķos gadījumos līdz 2026. gada 30. jūnijam) – uzlabojot

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		energoefektivitāti un veicinot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu, tiks nodrošināts primārās enerģijas patēriņa samazinājums pašvaldību ēkās un infrastruktūrā, savukārt izglītības sasniedzamības veicināšanai tiks veiktas bezemisiju transportlīdzekļu (skolēnu elektroautobusu) piegādes pašvaldībās, aizstājot ar fosilās izcelsmes degvielu darbināmus pašvaldību transportlīdzekļus. ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam ietvaros tiks turpināta tautsaimniecībai un pašvaldībām būtisku projektu īstenošana, kas ietver sabiedrībai nozīmīgas iniciatīvas, piemēram, publiskās ārtelpas attīstība, gaisa piesārņojuma samazināšana, dabas aizsardzības plānu izstrāde un to ieviešana, atkritumu pārstrāde un dalītā vākšana, ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība, vides monitoringa attīstība, nacionālas nozīmes plūdu un krasta erozijas novēršanas pasākumi un citi klimata pielāgošanās pasākumi, uzņēmējdarbības publiskās infrastruktūras attīstība, bezemisiju transportlīdzekļu izmantošanas veicināšana pašvaldībās, bērnu pieskatīšanas pakalpojumu un pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība. Latvijai prioritāru projektu īstenošanai digitālās transformācijas jomā tiks izmantotas ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam investīcijas valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu un pakalpojumu attīstībai un to atvēršanai datu apmaiņai un cita veida integrācijām ar privātā sektora IKT risinājumiem, tādējādi veicinot valsts un privātā sektora digitālo transformāciju, kā arī valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu kiberdrošības paaugstināšanai. VARAM ar ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam vidusposma grozījumiem rosināja pārdales starp programmām, pārdaļot pēc projektu iesniegumu atlasēm neizmantoto finansējumu tām programmām, kurās pieprasījums no pašvaldībām u.c. finansējuma saņēmējiem bija visaugstākais, piemēram, uzņēmējdarbības publiskā infrastruktūra, bioloģiskās daudzveidības veicināšana. Tāpat VARAM līdz ar ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam vidusposma grozījumu izskatīšanu MK lūdza iespēju izsludināt projektu iesniegumu atlases par elastības finansējumu pirms vidusposma novērtējuma apstiprināšanas EK, tādējādi jau 2026. gadā būs iespējams īstenot projektus, kuri citādāk 2026. gadā būtu vēl tikai atlases vai vērtēšanas procesā, tādējādi būtiski paātrinot investīciju nonākšanu ūdenssaimniecības, IKT un kiberdrošības, divējāda lietojuma ceļu infrastruktūras un civilās aizsardzības sektorā. Vienlaikus, lai paātrinātu projektu iesniegumu vērtēšanas procesu un nodrošinātu ātrāku projektu īstenošanas uzsākšanu un investīciju nonākšanu tautsaimniecībā, VARAM rosināja vienkāršot projektu iesniegumu vērtēšanas procesu, nosakot atbildīgo iestāžu iesaistes apjomu projektu vērtēšanā (proti, ka atbildīgās iestādes balsstiesīgie locekļi vērtē tikai kvalitātes kritērijus, savukārt atbildīgās iestādes deleģētie nozares ministrijas vai citas iestādes balsstiesīgie komisijas locekļi – tikai noteiktus specifiskos atbilstības un/vai kvalitātes kritērijus), kā arī nosakot, ka atlases, kurās neveidojas konkurss uz finansējumu, netiek vērtēti tie kvalitātes kritēriji, kas nav izslēdzoši. Lai veicinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas sinhronizāciju, elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizāciju un attīstību, kā arī biometāna īpatsvara galapatēriņā palielināšanu, 2025. gadā turpinās ANM plānā ietvertu <i>RePowerEU</i> investīciju īstenošana. Kopumā mērķu sasniegšanai paredzēts ANM finansējums 134 743 378 EUR. Atsevišķi mērķi un atskaites punkti jau ir sasniegti. Lai veicinātu atjaunīgo energoresursu izmantošanu un mazināt atkarību no fosilās degvielas, 2025. gada janvārī apstiprināts normatīvais regulējums ES fondu investīcijām biometāna ražošanas attīstībai par ES fondu finansējumu 18 246 193 EUR (MK 2025. gada 7. janvāra

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		noteikumi Nr. 21 “Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.1.2. specifiskā atbalsta mērķa “Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana – biometāns” īstenošanas noteikumi”). Investīciju īstenošanu plānots uzsākt 2025. gada nogalē. Savukārt, lai veicinātu energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē, 2025.gada janvārī apstiprināts normatīvais regulējums ES fondu investīcijām centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē par ES fondu finansējumu 47 440 102 EUR (MK 2025. gada 7. janvāra noteikumi Nr. 20 “Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Energoefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana” 2.1.1.3. pasākuma “AER izmantošana un energoefektivitātes paaugstināšana centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē” otrās kārtas īstenošanas noteikumi”). Investīciju īstenošanu plānots uzsākt 2025. gada nogalē. EM ir iesaistīta kohēzijas programmu īstenošanā un aktīvi nodrošina ES instrumentu (ERAF, AF utt.) izmantošanu. Cita starpā, pašlaik ir atvērta un aktīvi tiek izmantota programma atbilstoši 13.07.2023. gada MK noteikumiem Nr. 407 “Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.2.3. specifiskā atbalsta mērķa “Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām” 1.2.3.1. pasākuma “Atbalsts MVU inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai” īstenošanas noteikumi”. Kā arī, EM pašlaik izstrādā jaunu atbalsta programmu “Atbalsta noteikumi par tirgus dalības aktivitātēm” (25-TA-867), kas izstrādāta ar mērķi paaugstināt lielo eksportspējīgo komersantu īpatsvaru ekonomikā, sekmēt uzņēmējdarbību, nodrošināt finansējuma pieejamību tirgus dalības aktivitātēm, tādējādi veicinot investīciju piesaisti un eksporta pieaugumu Latvijā. Savukārt 2024. gada 26. novembrī ir apstiprināti MK noteikumi Nr.748 “Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Izmantot digitalizācijas priekšrocības uzņēmējdarbības attīstībai" 1.2.2.1. pasākuma "Atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā" īstenošanas noteikumi”, kuru mērķis ir nodrošināt finansējuma pieejamību procesu digitalizācijai komercdarbībā, kā arī veicināt produktivitātes paaugstināšanu ar mērķtiecīgu resursu ieguldīšanu augstākas pievienotās vērtības radīšanai komersantu komercdarbības procesos.
3	Vienkāršot regulējumu, uzlabot regulatīvos instrumentus un samazināt administratīvo slogu uzņēmumiem. Uzlabot finansējuma pieejamību mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, tostarp stimulējot konkurenci finanšu tirgos un veicinot publiskas aizdevumu un garantiju shēmas, lai sekmētu stratēģiski svarīgas investīcijas, sevišķi tādās jomās kā zaļā	2025. gada 6. maijā stājās spēkā MK noteikumi Nr. 277 “Kārtība, kādā nodrošina prioritāru publisku pakalpojumu sniegšanu komersantiem” (turpmāk – MK Noteikumi Nr. 277) jeb pilnveidotais “zaļā koridora” regulējums ar mērķi piesaistīt investīcijas, veicināt eksportu, kā arī sekmēt aizsardzības industrijas attīstību. Regulējums būtiski paplašina to komersantu loku, kuri var saņemt publiskos pakalpojumus paātrinātā kārtībā, atbalstot ne vien prioritāro projektu īstenošājus, bet arī tos komersantus, kuri jau ir veikuši nozīmīgas investīcijas Latvijā. Ir paplašināts arī pakalpojumu apjoms, kuri pieejami paātrinātā kārtībā, veicinot ārvalstu darbaspēka piesaisti, mazinot administratīvo slogu un paātrinot saskaņošanas procesus komersantiem, kuri ir būtiski Latvijas tautsaimniecībai. EM īstenoja “zaļā koridora” regulējuma monitoringu un no iesaistītajām iestādēm tika saņemta virkne priekšlikumu, kā procesu uzlabot. Apkopotie priekšlikumi un “zaļā koridora” regulējuma pilnveidošana tika apspriesta 2025. gada 4. septembra Lielo investīciju padomes sēdē. Sadarbībā ar iesaistītajām pusēm EM plāno sagatavot grozījumus MK Noteikumos Nr. 277, lai pilnveidotu “zaļā koridora” regulējumu.

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
	pārkārtošanās, inovāciju izvērtēšana un komercializācija un reģionālā attīstība. Veicināt privātās investīcijas pētniecībā un inovācijā, piemēram, turpinot reformas augstākās izglītības sistēmā, lai stiprinātu sadarbību starp uzņēmumiem un akadēmisko vidi.	Lai mazinātu birokrātiju nekustamā īpašuma attīstīšanas jomā, MK 2024. gada 2. aprīlī izskatīja un akceptēja EM izstrādāto informatīvo ziņojumu Par rīcības plānu administratīvā sloga mazināšanai nekustamo īpašumu attīstīšanas jomā” (2024. gada 2. aprīļa sēdes protokols Nr. 14, paragr. 35). Rīcības plāns satur kompleksus pasākumus piecos darbības virzienos – teritorijas attīstības plānošana, ietekmes uz vidi novērtējums, būvniecība, atmežošana, īpašuma reģistrācija. Lielāka daļa pasākumu ir ieviešami līdz 2025. gada beigām. Viens no prioritārajiem pasākumiem ir vienotā būves reģistrācijas procesa ieviešana, kas ir digitāls risinājums, kas nodrošina vienotu datu par būvi ievadi būvniecības stadijā būvniecības informācijas sistēmā un automātisku šo datu nodošanu turpmākai būves reģistrācijai Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un būves ierakstīšanai zemesgrāmātā. Tiek likvidēta būves kadastrālā uzmērīšana, nodrošināts vienots uz vienas pieturas aģentūras principu balstīts process. Lai ieviestu būves vienoto reģistrācijas procesu ir apstiprināts Eiropas līdzfinansējums papildus funkcionalitātes izstrādei trīs informācijas sistēmās (būvniecības informācijas sistēma, Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma, Valsts vienotā datorizēta zemesgrāmata), likumprojektā “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” EM ir paredzēts līdzfinansējums projekta īstenošanai. CSP līdz 2026. gadam plāno samazināt 34 amata vietas, īstenojot mērķtiecīgas strukturālas pārmaiņas iestādes darbībā. Šis solis būs daļa no plašāka efektivizācijas un modernizācijas procesa, kura mērķis ir paaugstināt iestādes darbības efektivitāti, racionalizēt resursu izmantošanu un attīstīt datu apstrādes un pakalpojumu sniegšanas digitalizāciju. Plānotās izmaiņas būtiski sekmēs administratīvā sloga mazināšanu uzņēmējiem. Valdības rīcības plānā 22.7 pasākums paredz - sniegt atbalstu jaunu finanšu pakalpojumu sniedzēju darbības uzsākšanai, rezultātā darbību Latvijā uzsākusi vismaz viena ārvalstu banka, tādējādi paaugstinot konkurenci banku sektorā. Iedzīvotājiem un uzņēmumu attīstībai ir pieejami kredītlīdzekļi ar izdevīgākiem nosacījumiem. Tiek sekmēta tautsaimniecības straujāka izaugsme. Šo pasākumu noteikts ieviest līdz 30.10.2026. Šobrīd izpilde notiek atbilstoši plānotajam. Sadarbībā ar LIAA un citām iesaistītajām institūcijām, tajā skaitā Valsts kasi un Latvijas Banku, FM kā uzdevuma līdzizpildītājs 2024. gadā ir piedalījies tikšanās ar ārvalstu 12 kredītiestāžu pārstāvjiem, tai skaitā no Vācijas, Austrijas, Francijas, Polijas un Japānas, lai pārrunātu to potenciālās iespējas darbības uzsākšanai Latvijas tirgū. Ņemot vērā no tikšanās laikā ar ārvalstu kredītiestāžu pārstāvjiem saņemto informāciju par viņu iespējamo darbības paplašināšanu Latvijā un Baltijā, LIAA sadarbībā ar iesaistītajām institūcijām turpina darbu pie lielo investīciju projektu saraksta. Lai uzlabotu finansējuma pieejamību mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un samazinātu administratīvo slogu paredzēts: ● Paplašināt atbalsta pretendentu loku, kas īsteno uzņēmējdarbības projektus Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam intervencē LA19 "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana", kā arī samazināt prasības iesniedzamiem dokumentiem, t.sk. atvieglot prasības projektu uzraudzībā (izstrādāti grozījumi MK 10.10.2023. noteikumiem Nr. 580 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		lauku attīstībai intervencē "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana"). ● Mazo aizdevumu lauku teritorijās programmā, kuras ietvaros ir iespējams saņemt aizdevumu investīcijām un apgrozāmajiem līdzekļiem, palielināts finansējuma apmērs 9 milj. EUR apmērā, lai nodrošinātu aizdevumu izsniegšanas nepārtrauktību. ● Apgrozāmo līdzekļu aizdevumu programmā, kuras ietvaros ir iespējams saņemt aizdevumu apgrozāmo līdzekļu iegādei, kas nepieciešami īstermiņa vajadzībām – sēklas iegādei, minerālmēslu iegādei, degvielas iegādei, un citu saimniecības izdevumu segšanai, 2025. gadā programmā papildus nodrošināts 3 milj. EUR Eiropas Lauksaimniecības Fonda lauku attīstībai finansējums, nodrošinot arī turpmāk aizdevumu izsniegšanu ar iespējami zemāku aizdevumu likmi sākot no 3,5%. 2025. gada 4. ceturksnī plānots uzsākt apgrozāmo līdzekļu aizdevumu sniegšanu bez de minimis atbalsta. Zemkopības ministrija arī šobrīd veic grozījumus, dodot iespēju "Altum" pagarināt aizdevuma atmaksas termiņu līdz septiņiem gadiem (šobrīd noteikumi pieļauj piecu gadu termiņu). ● Atbalstam kredītprocentu daļēja dzēšana primārajiem lauksaimniecības ražotājiem 2025. gadā, nodrošināts papildus finansējums 6,7 milj. EUR apmērā (Grozījumi MK 2015. gada 3. februāra noteikumos Nr. 59 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība investīciju veicināšanai lauksaimniecībā"), kopā paredzot atbalstu daļējai dzēšanai 2025. gadā 27,7 milj. EUR. Administratīvā sloga mazināšana - atbalsta saņēmējiem nav jāiesniedz izziņas par akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" izsniegtajiem aizdevumiem. ● Lai veicinātu apdrošināšanas polišu iegādi dārzeņu, augļu un ogu audzēšanas nozarēs, kurās ir augsta hektārvērtība un attiecīgi apdrošināšanas polišu cenas ir lielākas, atbalsta pasākumā "Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija" palielināta maksimālā atbalsta likme dārzeņu, augļu un ogu, tostarp ilggadīgo stādījumu, platībām – līdz 200 EUR/ha (līdz 2024. gadam visām platībām likme bija vienāda – ne vairāk kā 50 EUR/ha). Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.–2027. gadam paredzēts investīciju atbalsts (intervencēs LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.3. un LA 4.1.4.) lauku saimniecībām, tostarp mazām un vidējām saimniecībām, lai uzlabotu konkurētspēju, veicinātu kooperāciju, īstenotu zaļās investīcijas klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumiem, veicinātu energoefektivitātes uzlabošanu un atjaunīgās enerģijas ražošanu pašpatēriņam, kā arī biodrošības pasākumus un dzīvnieku labturības uzlabošanu. Nacionālos normatīvos aktos (MK 21.05.2025. noteikumi Nr. 303) par atbalsta īstenošanu vienkāršotas un precizētas dokumentu iesniegšanas prasības, un saīsināts projektu uzraudzības periods. Lai veicinātu finanšu resursu pieejamību projektu īstenošanai, atviegloti nosacījumi par avansa saņemšanu bez kredītiestādes garantijas. Augstākās izglītības sistēmas stiprināšanai tiek uzsāktas vai turpināts īstenot sekojošas iniciatīvas: ● ES fondu 2021.–2027. perioda 4.2.2.6. pasākums "Cikliskas institucionālās akreditācijas ieviešana augstākajā izglītībā". Mērķis ir nodrošināt atbalstu pārejai uz augstskolu un koledžu ciklisku institucionālo akreditāciju augstākās izglītības kvalitātes uzlabošanai. Atbalsta ietvaros paredzēta: 1) cikliskas institucionālās akreditācijas ieviešanai nepieciešamās normatīvās un informatīvās bāzes sagatavošana (priekšlikumi, metodikas, vadlīnijas); 2) akreditācijas aģentūras e-platformas funkcionalitātes papildināšana un pilnveide (simulācijas); 3) cikliskas institucionālās akreditācijas aprobācija, tai skaitā pilotakreditāciju īstenošana; 4) akreditācijas ekspertu, akreditācijas aģentūras un augstskolu darbinieku mācības institucionālās akreditācijas nodrošināšanai; 5) atbalsta pasākumi augstskolu iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pilnveidei.

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		© Atbilstoši MK 2024. gada 18. jūnija rīkojumam Nr. 502 “Par konceptuālo ziņojumu "Par augstākās izglītības institucionālo finansēšanu”” ieviests institucionālās finansēšanas modeļa izmēģinājumsprojekts sešās Latvijas augstskolās, kā arī tiek izstrādāti grozījumi ārējos normatīvajos aktos institucionālā finansēšanas modeļa ieviešanai visās augstākās izglītības iestādēs. Institucionālās finansēšanas modelis paredz, ka IZM virzās prom no procesu kontroles uz orientēšanos uz rezultātu, nosakot nevis uzņemamo studējošo skaitu un to finansēšanas principus, bet gan sagatavojamo speciālistu skaitu, un sniedz augstskolām autonomiju šos mērķus sasniegt. No valsts puses līgumos par augstākās izglītības iestādes finansēšanu tiek noteikts sagatavojamo speciālistu skaits atbilstoši darba tirgus prognozēm. © ANM plāna 5.2.1.1.i. investīcijas otrās kārtas ”Pētniecības, attīstības un konsolidācijas granti” mērķis ir augstākās izglītības iestāžu un zinātnisko institūtu strukturālās pārmaiņas, to iekšējā un ārējā konsolidācija, lai stiprinātu institūciju kapacitāti, kā arī veicinātu augstākās izglītības un zinātnes kvalitātes un resursu ieguldījumu efektivitāti, uzlabotu pētniecības un izglītības infrastruktūru, veidotu jaunas nākotnes izaicinājumiem un tematiskajai specializācijai pielāgotas studiju programmas, veicinātu digitalizāciju un tehnoloģiju attīstību. Katram konsolidācijas gadījumam vismaz 45 procenti no kopējā piešķirtā finansējuma investīcijas projektā ir jāparedz doktorantu, pēcdoktorantu, zinātnieku (profesoru) un iekšējās pētniecības un attīstības grantu īstenošanai, lai palielinātu zinātnisko kapacitāti un veicinātu pētniecības izcilību. © 2024. gada nogalē uzsāka ERAF pasākuma “Praktiskas ievirzes pētījumi” 1. kārtas projektu pieteikumu vērtēšana. Pasākuma mērķis ir atbalstīt praktiskas ievirzes un sadarbības pētījumu īstenošanu, kas virza Latvijas viedās specializācijas stratēģijas specializācijas jomu attīstību, paredzot Latvijas tautsaimniecības inovācijas sistēmas kapacitātes un eksportspējas palielināšanu atbilstoši Viedās specializācijas stratēģijai (RIS3). Projektu īstenošanas rezultātā sagaidāms, ka zinātniskās institūcijas un komersanti izstrādās jaunus produktus un tehnoloģijas, kas veicinās Latvijas ekonomikas izaugsmi un intelektuālo potenciālu pētniecībā. Plānots, ka projektu īstenošana tiks uzsākta 2025. gada II ceturksnī un notiks līdz 2029. gada 30. septembrim. Kopējais pieejamais publiskais finansējums ir 50,2 milj. EUR (+ 6,6 milj. EUR elastības finansējums), t.sk. 1. kārtai 35 milj. EUR un 2. kārtai 15,2 milj. EUR (+ 6,6 milj. EUR elastības finansējums). 2025. gada 3. aprīlī pieņemts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par zemes dzīlēm"" – mazināts administratīvais slogs derīgo izrakteņu ieguvējiem- samazināts saņemamo dokumentu apjoms. No 2026. gada 1. jūlija visas licences izsniegs Valsts vides dienests (pašvaldības vairs neizsniegs bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas). Izstrādāts un virzīts likumprojekts “Grozījumi likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, kurā ietvertās normas pilnveidos ietekmes uz vidi novērtējuma procesu un mazinās administratīvo slogu – akcepta lēmumus turpmāk pieņems Enerģētikas un vides aģentūra. Likumprojekts 2025. gada 12. jūnijā izskatīts Saeimā 1.lasījumā. Lai mazinātu ar ETS un ETS2 ieviešanu saistīto administratīvo slogu, tiek veikti grozījumi spēkā esošajos MK noteikumos vai ieviesti jauni noteikumi.
4	Samazināt atkarību no fosilajām degvielām un vairo enerģētisko drošību, paātrinot atjaunīgās	Līdz 2027. gada augustam Latvijas teritorijā turpinās 139 elektromobiļu uzlādes staciju uzturēšana, kas izbūvētas, īstenojot MK noteikumus Nr. 637 Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 4.4.1. specifiskā atbalsta mērķa projektu “Attīstīt ETL uzlādes infrastruktūru

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
	enerģijas, jo īpaši vēja un saules enerģijas, izvērsanu. Uzlabot atļauju piešķiršanas procedūras un elektrotīkla rindas pārvaldību un veicināt enerģijas uzkrāšanas, pieprasījuma reakcijas un tirgū balstītus elastīguma risinājumus. Samazināt primārās enerģijas patēriņu, enerģijas galapatēriņu un oglekļa intensitāti, pastiprinot energoefektivitātes pasākumus, jo īpaši ēku sektorā, un veicinot elektrifikāciju. Paātrināt transporta, jo īpaši autotransporta, dekarbonizāciju, veicinot elektrotransportlīdzekļu ieviešanu, atjaunīgo transporta degvielu ražošanas un uzpildes infrastruktūras paplašināšanu. Vairot resursefektivitāti un sekmēt pāreju uz aprites ekonomiku, izmantojot ekoinovāciju un ilgtspējīgu resursu pārvaldības praksi.	Latvijā” īstenošanas noteikumi. To uzturēšanas izmaksas tiek segtas no valsts budžeta programmas 06.00.00 “Alternatīvās degvielas infrastruktūras izveidošana, attīstība un uzturēšana” līdzekļiem, ik gadu paredzot aptuveni 300 tūkst. EUR. Attiecībā uz Alternatīvo degvielu infrastruktūras regulas prasību par 3,6 MW jaudas uzlādes parkiem ik pēc 60 km TEN-T tīklā Latvija pieturas pie tirgus situācijai atbilstošas pieejas. Pašlaik Latvijā reģistrēti 8 kravas elektrotransportlīdzekļi, un tirgus atrodas agrīnā attīstības stadijā. Galvenie šķēršļi ir: ● ierobežota elektrotīkla jauda gar autoceļiem; ● augstas jaudas uzlādes infrastruktūras uzturēšanas izmaksas; ● valsts budžeta prioritātes, kas ierobežo līdzfinansējuma iespējas (piemēram, 2025. gadā Kohēzijas fonda līdzekļi 32,1 milj. EUR apmērā tika novirzīti <i>Rail Baltica</i> projektam un aizsardzībai). Valsts budžeta finansējums ir piešķirts Rīgas brīvostas pārvaldes projektam “Vēja tehnoloģiju ražošanas attīstībai nepieciešamās ostas un loģistikas infrastruktūras izveide Kundziņsalā”. Kopējais projekta finansējums plānots 85,5 milj. EUR, t.sk., Valsts budžeta finansējums 9,7 milj. EUR. Ventspils brīvostas pārvalde 2025.gadā ir uzsākusi īstenot ES Kohēzijas fonda finansēto projektu “Ventspils brīvostas kuģu satiksmes vadības centra atjaunošana un piestātņu elektrifikācija”, projekta Nr.3.1.1.6/1/24/I/001. Projekta ietvaros paredzētās darbības: ● Ostas kuģu satiksmes vadības sistēmas atjaunošana, kuras ietvaros tiks veikta kuģu satiksmes vadībai nepieciešamā, t.sk. uzraudzības, sakaru un komunikāciju, aprīkojuma piegāde un uzstādīšana, aprīkojuma uzstādīšanai nepieciešamo būvju atjaunošana, pārbūve un būvniecība; ● Piestātnē Nr.16 pienākošo kuģu elektrotīkla pieslēgumu punktu izbūve, kuras ietvaros tiks veikta krasta elektroapgādes punkta ar kopējo jaudu 4000 kW ierīkošana, nodrošinot ar pieslēgumu vismaz divus kravas pasažieru (RO-PAX) kuģus, atbilstoši Eiropas un Parlamenta 2023. gada 13. septembra Regulas (ES) 2023/1804 par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu 9. panta prasībām attiecībā uz krasta elektroapgādi jūras ostās prasībām. Projekta attiecināmās izmaksas ir 4 milj. EUR, no kā 85% ir Kohēzijas fonda atbalsta summa. Projektu plānots īstenot līdz 31.12.2027., projekta ieviešanas beigu datums ir 31.12.2029. Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde īsteno Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) projektu “Ro-Ro prāmju drošas pietauvošanās nodrošināšana Liepājas ostā”, kura ietvaros tiks veikta krasta elektropieslēguma izveide divu kravas pasažieru prāmju elektrības apgādei (spriegums: 11kV, jauda: 4MW), kas ļaus samazināt ostu apmeklējošo kuģu fosilās degvielas patēriņu, tiem atrodoties pie Liepājas ostas piestātnes Nr. 46. Projekta īstenošanu plānots pabeigt līdz 2027. gada 31. decembrim. Projekta kopējās izmaksas: 23 milj. EUR. Finansējuma avoti: 6,9 milj. EUR (EISI), 10,2 milj. EUR (plānotais Kohēzijas fonda finansējums), 5,9 milj. EUR (Liepājas SEZ pārvaldes finansējums).

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		Saistībā ar transporta un aviācijas dekarbonizācijas veicināšanu viena no aviācijas nozares prioritātēm Latvijā ir ilgtspējīgas aviācijas degvielas (SAF) ražošanas attīstība. Vietējā SAF ražošana, balstīta uz atjaunīgiem resursiem un aprites ekonomikas principiem, varētu būtiski samazināt Latvijas atkarību no fosilajām degvielām, palielināt enerģētisko drošību un sekmēt aviācijas nozares dekarbonizāciju. Latvijai, pateicoties tās ģeogrāfiskajam novietojumam un Rīgas lidostas attīstītajai infrastruktūrai, ir būtisks potenciāls kļūt par vienu no lielākajiem reģionālajiem Ziemeļeiropas gaisa satiksmes mezgliem, kā arī par ilgtspējīgas aviācijas un tehnoloģiju centru. 2024. gadā Satiksmes ministrija sadarbībā ar Igaunijas Klimata ministriju uzsāka pētniecības projektu par SAF ražošanas iespējām Baltijas reģionā. Pētījuma galvenais mērķis ir veikt visaptverošu SAF ražošanas iespēju novērtējumu, kas kalpos kā ceļvedis investoriem un sniegs atbalstu politikas veidotājiem turpmākās nozares attīstības politikas izstrādē. Projektu atbalsta EK Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāts (DG REFORM). Pētījums noslēgsies 2025. gada nogalē, un tā rezultāti būs pamats nākamajai rīcīpolitikai. Lai ieviestu Eiropas definēto horizontālo principu “Energoefektivitāte pirmajā vietā”, kā arī sasniegtu ES definētos klimata mērķus, EM īsteno vairākas atbalsta programmas ēku energoefektivitātes un pārejas uz atjaunīgo energoresursu izmantošanu veicināšanai (ERAF un Taisnīgas pārkārtošanās fonda finansējums). Minēto programmu līdzfinansējuma nodrošināšanai periodā no 2024. līdz 2029. gadam ir rezervēts arī valsts budžeta finansējums. Tiek paredzēti energoefektivitāti veicinoši pasākumi valsts ēkās, dzīvojamās ēkās (t.sk. attīstot ESKO tirgu), uzņēmumos, zinātniskajā un kultūras infrastruktūrā, rūpniecībā. Ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1735 (2024. gada 13. jūnijs) par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai, kā arī grozījumus Regulā (ES) 2018/1724 prasības, kopš 2025. gada Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) faktiski ir sākusi darboties kā vienotais kontaktpunkts neto nulles emisiju tehnoloģiju projektiem. Šī funkcija paredz stratēģisko projektu pieteikumu pieņemšanu, koordinētu izvērtēšanu un lēmumu pieņemšanu par stratēģiskā projekta statusa piešķiršanu, nodrošinot mērķtiecīgu atbalstu investoriem. Tas būtiski uzlabo investīciju procesu koordināciju, paātrina administratīvās procedūras, veicina sadarbību starp iesaistītajām institūcijām un sekmē zaļo tehnoloģiju attīstību, tādējādi stiprinot arī enerģētisko drošību, samazinot atkarību no fosilajām degvielām un veicinot ilgtspējīgu ekonomikas transformāciju. Savukārt Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plānā 2023.–2027. gadam paredzēts investīciju atbalsts lauksaimniecības nozarē energoefektivitātes uzlabošanai un atjaunīgās enerģijas ražošanu pašpatēriņam, intervencē LA4.1.4. atbilstoši MK 21.05.2025. noteikumiem Nr.303. ANM plāna un ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam ietvaros tiek īstenotas VARAM atbildības programmas, kurās atbalsts tiek sniegts pašvaldību ēku un ar tām saistītās infrastruktūras energoefektivitātes uzlabošanai, lai samazinātu ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un sasniegtu enerģijas ietaupījumu: ● ANM plāna 1.2.1.3.i. investīcijas “Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti” ietvaros, atbalstot pasākumus ar ikgadējā primārā enerģijas patēriņa samazināšanu un enerģijas ietaupīšanu, ieviešot efektīvākos CO₂ samazinošos pasākumus energoefektivitātes un siltumnoturības uzlabošanai, vienlaikus mazinot

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		pašvaldību budžeta izdevumus turpmākai ēku uzturēšanai un apsaimniekošanai. Projektu īstenošanas rezultātā plānots, ka līdz 2025. gada beigām primārās enerģijas patēriņš pašvaldību ēkās un infrastruktūrā būs samazināts vismaz par 4, 5 milj. kWh/gadā. 2026. gadā tiks nodrošināta ar projektu īstenošanas noslēguma posmu saistīto procesu realizācija, lai nodrošinātu gan projektu, gan investīcijas kopumā sekmīgu un savlaicīgu pabeigšanu. ● ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.1.1.6. pasākuma “Pašvaldību ēku energoefektivitātes paaugstināšana” otrās kārtas ietvaros piešķirts atbalsts sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras energoefektivitātes uzlabošanai, samazinot ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un palielinot atjaunīgos energoresursus izmantojošo tehnoloģiju izmantošanu. 2026. gadā tiks turpināta deviņu 2025. gadā uzsāktu projektu īstenošana, trīs pasākuma pirmajā kārtā atbalstīto projektu īstenošana, kā arī plānota pasākuma trešās kārtas izsludināšana pašvaldību ēku energoefektivitātes uzlabošanai, izmantojot pēc vidusposma novērtējuma pieejamo elastības finansējumu. Vienlaikus 2026. gadā turpināsies VARAM atbildībā esošā 6.1.1.1. pasākuma “Atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā” otrās kārtas ietvaros atbalstīto projektu īstenošana, kas paredz kūdras sadedzināšanas iekārtu nomaiņu sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniegšanai pašvaldībās un 2.2.3.6. pasākuma “Gaisa piesārņojumu mazinošu pasākumu īstenošana, uzlabojot māsaimniecību siltumapgādes sistēmas” piektais uzsaukums, kurā ar mērķi samazināt gaisa piesārņojumu iedzīvotāji var veikt individuālo apkures iekārtu (piem., kūdras) nomaiņu uz atjaunīgos resursus izmantojošām iekārtām, siltumsūkņiem, saules paneļiem, pieslēgumu centralizētajai siltumapgādes sistēmai. Šīs investīcijas turpinās sekmēt atteikšanos no fosilajiem energoresursiem, oglekļa intensitātes mazināšanos, palielinot atjaunīgo energoresursu lietojumu un elektrifikāciju. Lai veicinātu atjaunīgo energoresursu izmantošanu, mazinātu atkarību no fosilās degvielas un stiprinātu enerģētisko drošību: ● 2025. gada janvārī apstiprināts normatīvais regulējums ES fondu investīcijām biometāna ražošanas attīstībai par ES fondu finansējumu 18 246 193 EUR (MK 2025. gada 7. janvāra noteikumi Nr. 21 “Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 2.1.2. specifiskā atbalsta mērķa “Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana – biometāns” īstenošanas noteikumi”). Investīciju īstenošanu plānots uzsākt 2025. gadā; ● ES kohēzijas politikas programmas 2021. - 2027. gadam ietvaros plānotas ES fondu investīcijas 35 milj. EUR enerģētiskās drošības stiprināšanai (infrastruktūras attīstība elektroenerģijas pieslēguma jaudu paaugstināšanai, drošu elektrolīnu izbūve, pārvietojamu apakšstaciju iegāde ārkārtas un avārijas seku novēršanas mobilitātes nodrošināšanai, kā arī biometāna ievades punktu izbūve, lai integrētu no atjaunīgiem energoresursiem ražotu gāzi esošajā dabasgāzes infrastruktūrā). Investīciju īstenošanu plānots uzsākt 2026. gadā. Klimata un enerģētikas ministrijas pārraudzībā esošā Emisijas kvotu izolīšanas instrumenta ietvaros tiek īstenotas šādas atbalsta programmas, kas sniedz pienesumu rekomendācijas ieviešanā: ● Emisijas kvotu izolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāts konkurss “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana māsaimniecībās – atbalsts atjaunojamo energoresursu izmantošanai” – īstenošanā (MK 2022. gada 1. marta noteikumi Nr. 150). Konkursa mērķis ir siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana un energoefektivitātes uzlabošana māsaimniecībās, atbalstot siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas iekārtu iegādi, lai nodrošinātu siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanu un piegādi māsaimniecības vajadzībām, vai māsaimniecību pieslēgumu izveidošanu centralizētajai siltumapgādes sistēmai. Konkursa ietvaros pieejamais kopējais atbalsts ir 85 milj.

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		EUR. Konkursa īstenošanas termiņš – līdz 2029. gada 31. decembrim vai brīdim, kad beidzas konkursa ietvaros pieejamais finansējums. Uz 2025. gada 25. septembri konkursa ietvaros iesniegti vairāk kā 14 000 projektu iesniegumi, projektu iesniegumu pieņemšana turpinās. ● Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāts konkurss “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un pašvaldību policijas institūciju ēkās” nolikums” – īstenošanā (MK 2024. gada 10. decembra noteikumi Nr. 807). Konkursa mērķis ir siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana un energoefektivitātes uzlabošana, veicot Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un pašvaldību policijas institūciju īpašumā, valdījumā vai lietošanā esošo ēku pārbūvi vai atjaunošanu. Konkursa ietvaros pieejamais finanšu instrumenta finansējums ir 20 milj. EUR. Noslēgusies projektu iesniegumu vērtēšana konkursa pirmās kārtas ietvaros. Plānots veikt grozījumus MK noteikumos, kas paredzēs konkursa otrās kārtas īstenošanu. ● Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāts konkurss “Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana transporta sektorā – atbalsts bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļu iegādei” – īstenošanā (MK 2021. gada 21. decembra noteikumi Nr. 896). Konkursa mērķis ir veicināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, atbalstot elektromobiļu un ārēji lādējamu hibrīdauto ieviešanu Latvijā. Konkursa ietvaros pieejamais kopējais finanšu instrumenta finansējums ir 30 milj. EUR. Konkursa īstenošanas termiņš – līdz 2025. gada 31. decembrim vai brīdim, kad beidzas konkursa ietvaros pieejamais finansējums. Uz 2025. gada 25. septembri konkursa ietvaros iesniegti 6 465 projektu iesniegumi. Klimata un enerģētikas ministrijas pārraudzībā esošā Modernizācijas fonda ietvaros tiek īstenotas un izstrādes stadijā ir šādas atbalsta programmas, kas sniedz pienesumu rekomendācijas ieviešanā: ● Modernizācijas fonda finansēto projektu atklāts konkurss “Energoefektivitātes paaugstināšana transporta sektorā – atbalsts elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai” – īstenošanā (MK 2024. gada 5. novembra noteikumi Nr. 701). Konkursa mērķis ir veicināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, atbalstot elektromobiļu iegādi un elektromobiļu uzlādes punktu infrastruktūras izveidi Latvijā. Konkursa ietvaros pieejamais kopējais Modernizācijas fonda finansējums ir 5 milj. EUR. Līdz 2025. gada septembrim konkursa ietvaros īstenotas divas kārtas, šobrīd norisinās apstiprināto projektu īstenošana pirmās kārtas ietvaros un projektu iesniegumu vērtēšana konkursa otrās kārtas ietvaros; ● Modernizācijas fonda finansēto projektu atklāts konkurss “Atjaunīgo energoresursu izmantošanas veicināšana daudzdzīvokļu ēkās, valsts un pašvaldību ēkās un energokopienās” – izstrādes stadijā (plānots apstiprināt MK 2025. gada 4. ceturksnī). Konkursa mērķis ir veicināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un energoefektivitātes uzlabošanu daudzdzīvokļu ēkās, valsts un pašvaldību ēkās un energokopienās, atbalstot elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas iekārtu (saules kolektori, siltumsūkņi, saules paneļi, enerģijas akumulēšanas un uzglabāšanas iekārtas, saistītā infrastruktūra) iegādi, lai nodrošinātu enerģijas ražošanu pašpatēriņa nodrošināšanai. Konkursa ietvaros pieejamais kopējais Modernizācijas fonda finansējums ir 26,8 milj. EUR. Plašāka informācija par Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta un Modernizācijas fonda ietvaros īstenojamajām atbalsta programmām pieejama saitē – www.ekii.lv. 2024. gada nogalē Saeimā tika pieņemti grozījumi likumā “Par akcīzes nodokli”, kas paredz pakāpenisku akcīzes nodokļa likmju paaugstināšanu visām fosilajām degvielām un kurināmajiem gan 2025., gan 2026. gadā, kā arī vēl dabasgāzei 2027. gadā. Akcīzes nodokļa

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		palielinājums ir atkarīgs no katras fosilās degvielas oglekļa satura. Tāpat arī tika lemts par akcīzes nodokļa atbrīvojuma naftas produktiem, kurus izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā, atcelšanu ar 2025. gadu. 2025. gada 22. septembrī MK tika apstiprināts informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2026., 2027. un 2028. gadam”, kas paredz ar 2028. gadu atcelt samazinātās akcīzes nodokļa likmes piemērošanu naftas produktiem, kurus izmanto brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās, nosakot, ka šādiem naftas produktiem piemēro akcīzes nodokli kā degvielai.
5	Novērst darbaspēka trūkumu un prasmju deficītu, īpaši zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātnes un matemātikas (STEM) jomā un citās specialitātēs, kas nepieciešamas zaļās pārkārtošanās īstenošanai, pētniecībai un digitalizācijai, kā arī sociālās un veselības aprūpes jomā, tostarp ar mērķorientētas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas palīdzību, kā arī, uzlabojot darba apstākļus. Stiprināt sociālo aizsardzību, lai mazinātu nevienlīdzību, tostarp uzlabojot vecuma pensiju adekvātumu un piekļuvi kvalitatīviem sociālajiem pakalpojumiem, jo īpaši aprūpei mājās, un vienlaikus saglabāt fiskālo stabilitāti. Stiprināt veselības aprūpes sistēmas pietiekamību un pieejamību, lai uzlabotu rezultātus veselības jomā, tostarp nodrošinot papildu cilvēkresursus un finanšu resursus, paplašinot valsts apmaksāto veselības pakalpojumu paketi un	Prasmju deficīta, īpaši STEM jomā, novēršanas kontekstā tiek uzsāktas vai turpinātas īstenošanas iniciatīvas: ● nodarbināto iedzīvotāju, tai skaitā ar zemu izglītības līmeni, kvalifikācijas un prasmju pilnveide (<i>re-skilling / up-skilling</i>), kā arī pieaugušo formālās un neformālās izglītības kvalitātes uzraudzības sistēmu attīstība ESF+ 4.2.4.2 pasākuma "Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" ietvaros. Pasākumu mērķis- nodrošināt atbalstu 28 000 nodarbinātām personām, t.sk. 14 000 nodarbinātām personām ar zemu izglītības līmeni darba tirgū nepieciešamo prasmju vai kvalifikācijas iegūšanai vai pilnveidei, paredzot attīstīt arī Konceptuālā risinājuma aprakstu un rīcības plānu nodarbināto ar zemu izglītības līmeni sasniegšanai, informēšanai un motivācijas veicināšanai iesaistīties mācībās; ● Prasmju fondu attīstība un pilotēšana (ESF+ 4.2.4.1. pasākuma "Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" otrā kārtā). Mērķis – izstrādāt Latvijai atbilstošu prasmju fondu finansēšanas un darbības modeli, ar nodomu tam ilgtermiņā kļūt par pašregulējošu un pašfinansējošu struktūru, attīstot sociālajā dialogā balstītu sistēmu nozares uzņēmumā nodarbināto, tai skaitā, pašnodarbināto un nozares potenciālā darba spēka prasmju attīstībai ātrai un efektīvai darbaspēka pielāgošanai darba tirgus attīstības vajadzībām; ● Uzlabot profesionālās izglītības pieejamību un nodrošināt profesionālās izglītības piedāvājuma atbilstību darba tirgus prasībām. Nodrošinot profesionālās izglītības pieejamību, valsts budžeta finansējums tās īstenošanai tiek plānots, balstoties uz darba tirgus prognozēm un atbilstoši tā pieprasījumam. 2024./2025. mācību gadā profesionālo pamata un vidējo izglītību apguva 28,6 tūkstoši audzēkņu, kas ir par 3,7 % jeb 1 017 audzēkņiem vairāk nekā pirms gada (CSP dati). Pēdējo desmit gadu laikā vislielākais audzēkņu skaita pieaugums vērojams dabaszinātņu, informācijas tehnoloģiju un matemātikas programmās – par 445 audzēkņiem. Vispieprasītākās bija inženierzinātņu, ražošanas un būvniecības programmas, kurās mācības uzsāka 4,2 tūkstoši jeb 39,4 % no kopējā uzņemto audzēkņu skaita, kā arī pakalpojumu jomai atbilstošās programmas, kurās mācības uzsāka 2,3 tūkstoši jeb 21,2 %. Arī turpmāk valsts budžeta finansējums profesionālajai izglītībai tiks plānots, prioritāri atbalstot speciālistu sagatavošanu STEM jomās un citās nozarēs, kas ir būtiskas digitālās un zaļās pārkārtošanās īstenošanai, atbilstoši Latvijas darba tirgus prioritātēm; ● spēcīgākas darba vidē balstītas mācības profesionālās izglītības un mācību pilnveidošanai Latvijā. Latvijas-Šveices sadarbības programmas otrā perioda atbalsta programmas “Spēcīgākas darba vidē balstītas mācības profesionālās izglītības un mācību pilnveidošanai Latvijā” projekta ietvaros līdz 2029. gadam plānota: 1) nozarē balstītas kvalifikācijas iegūšanas, tajā skaitā eksaminācijas attīstība 2) digitālo mācību līdzekļu attīstība profesionālajā izglītībā; 3) jaunu profesionālās izglītības pedagogu sagatavošana; ● ESF+ programma 4.2.2.9. pasākuma "Izglītības procesa individualizācija un starpnozaru sadarbība profesionālās izglītības izcilībai" mērķis ir attīstīt sistemātisku profesionālās izglītības satura pilnveides koordinēšanas mehānismu un nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu un nozaru sadarbību profesionālās izglītības satura īstenošanā, identificējot darba tirgū aktuālās prasmes un ieviešot prasmes izglītības saturā ilgtermiņā, digitālās un zaļās ekonomikas nodrošināšanai, un nodrošināt profesionālās izglītības darba vidē balstītu mācību sadarbības un

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
	samazinot pacientu personīgos maksājumus. Vairot sociālo un cenas ziņā pieejamu energoefektīvu mājokļu pieejamību un kvalitāti, tostarp ar renovācijas palīdzību	īstenošanas modeļa izstrādi. Pasākuma ietvaros tiks izstrādāti jauni mācību un metodiskie līdzekļi, pilnveidots darba vidē balstīts mācību process, izveidots profesionālās kvalifikācijas sistēmas digitālā platforma, kā arī veidota un stiprināta sadarbības ar nozarēm un izglītības iestādēm; ● ESF+ programmu kopums, to ietvaros paredzēts nodrošināt dalību starptautisko organizāciju īstenotajos starptautiskajos izglītības pētījumos un programmās izglītības politikas izstrādei un rīcīpolitikas ieviešanas un ietekmes izvērtēšanai (4.2.2.5. pasākums) un paredzēta izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas (IKMS) attīstība izglītības kvalitātes uzraudzībai, novērtēšanai un nodrošināšanai valsts, pašvaldības un izglītības iestādes līmenī un indivīda līmenī, kā arī datu pratības kapacitātes stiprināšana pilnvērtīgai IKMS lietošanai datus balstītiem lēmumiem izglītības kvalitātes uzraudzībai, novērtēšanai un nodrošināšanai (4.2.2.4.pasākums); ● “Integrēta “skola-kopiena” sadarbības programma atstumtības riska mazināšanai izglītības iestādēs” (4.2.3.1. pasākums) ir plānots atbalsts izglītojamiem, kuri par vispārējās pamatzglītības apguvi ir saņēmuši tikai licību un atkārtoti mācās 9. klasē vai ir uzsākti profesionālās izglītības iestādē. Rezultātā tiks veicināta izglītības turpināšana, vispārējās pamatzglītības ieguve, aroda, profesijas apguve; ● ESF+ programma “Sekmēt NEET jauniešu integrēšanos izglītībā un nodarbinātībā” (4.2.3.4..pasākums). Pasākuma mērķis ir attīstīt jauniešu, kuri pirms iesaistes projektā ir vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot) un kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu un nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki, prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā un mācību pasākumos, tai skaitā aroda apguvē pie amata meistara, nodarbinātībā vai Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotajos pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā; ● Turpinās ESF+ pasākuma 4.2.2.3. “Mācību procesa kvalitātes pilnveide, īstenojot pedagogu profesionālās darbības atbalsta sistēmas attīstību, izglītojamo izcilības aktivitāšu nodrošināšanu un metodiskā atbalsta materiālu izstrādi pedagogam” īstenošana, kas vērsts uz: a) pedagogu profesionālā atbalsta sistēmas izveidi, b) profesionālās kompetences pilnveidi pedagogiem didaktikas, metodikas u.c. jautājumos, izglītības iestāžu vadības komandām, citām izglītības īstenošanā iesaistītajām personām, c) metodiskā atbalsta materiālu nodrošinājumu, īpaši STEM mācību priekšmetos, kā arī d) atbalstu talantīgajiem izglītojamajiem viņu dalībai reģionālos, nacionālos, starptautiskos konkursos vispārējā izglītībā; ● 2025. gadā uzsākts īstenot ESF+ 4.2.2.1. pasākumu “Kvalitatīvas un mūsdienīgas izglītības īstenošana pirmsskolas, pamata un vidējās izglītības pakāpē”, kura ietvaros tiek sniegts atbalsts izglītojamajiem plašākas mācīšanās pieredzes gūšanai STEM jomā un pilsoniskās līdzdalības jomā; ● 2025. gada janvārī tika apstiprināti ERAF 1.1.1.7. pasākuma “Inovāciju granti studentiem” īstenošanas nosacījumi, kuru mērķis ir sekmēt studējošo inovāciju pieteikumu īstenošanu RIS3 jomās, kas attīsta studējošo inovācijas spēju un uzņēmīgumu, t. sk. uzņēmējspēju, risina nozarei, sabiedrībai vai tās daļai nozīmīgas problēmas, t.sk. valsts prioritārajās jomās – mākslīgais intelekts, drošība, izglītības tehnoloģijas, un stiprina augstskolu un studējošo sadarbību ar komersantiem. Plānots, ka projektu īstenošana tiks uzsākta 2025.gada III cet. sākumā un projekti tiks īstenoti līdz 2029. gada 31.oktobrim. Pasākumam kopējais pieejamais finansējums ir 13,9 milj. EUR (+ 2,6 milj. EUR elastības finansējums); ● 2025. gada februārī ir uzsākta ERAF 1.1.1.8. pasākuma “Doktorantūras granti” īstenošana, kura mērķis ir stiprināt tautsaimniecības izaugsmi un transformācijai nepieciešamo pētniecības un attīstības cilvēkkapitāla kapacitāti viedās specializācijas jomās. 2024. gada nogalē ir izvērtēti un 2025. gada sākumā apstiprināti septiņi projekta iesniegumi, līdz ar to laika posmā no 2025. gada sākuma līdz 2029. gada beigām Latvijas augstskolu doktorantiem konkursa kārtībā būs iespēja iegūt doktorantūras grantu (finansējumu par iesaisti studiju vai zinātniski pētnieciskajā darbā, tai skaitā promocijas darba izstrādi), kas dos iespēju pabeigt doktorantūras studijas 3–4 gadu laikā. Tā rezultātā

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		palielināsies doktora grāda ieguvēju skaits, tiks nodrošināta akadēmiskā un zinātniskā personāla ataudze, kā arī palielināsies pētniecībā nodarbināto skaits. Kopējais pieejamais publiskais finansējums ir 16,1 milj. EUR (+ 3 milj. EUR elastības finansējums); ● Latvijā augstākajā izglītība tiek turpināts “Mikrokvalifikāciju izmēģinājumsprojekts”, tā īstenošanas periods noslēgsies 2027. gadā. Mikrokvalifikāciju izmēģinājumsprojekta mērķis ir izveidot atbalsta programmu mikrokvalifikāciju izveidei, kuras ietvaros tiks sagatavotas pirmās mikrokvalifikācijas Latvijā. Projekta dalībnieki: valsts lietišķo zinātņu universitātes; mākslu un kultūras universitātes, lietišķo zinātņu augstskolas, koledžas. Mikrokvalifikāciju ieviešana ir būtiska veselības aprūpes jomas profesiju specialitāšu un ārstniecisko un diagnostisko metožu apguvē. Zaļo un digitālo prasmju attīstībai tiek uzsāktas vai turpināts īstenot sekojošas iniciatīvas: ● ESF+ 6.1.1.5. pasākums "Nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas iegūšanai, atbalsts darbaspēka mācībām". Pasākuma mērķis ir Kurzemes, Latgales, Vidzemes un Zemgales statistiskā reģiona iedzīvotāju prasmju paaugstināšana un atbalsts profesionālās kvalifikācijas iegūšanai, lai pielāgotos ekonomikas zaļās pārkārtošanās rezultātā radītajām darba tirgus vajadzībām, kā arī klimatneitrālas ekonomikas visvairāk skarto reģionu ekonomiskās transformācijas virzieniem atbilstošu speciālistu sagatavošana īsā cikla izglītības programmās, tai skaitā darba vidē balstītu mācību veidā; ● Digitālo prasmju attīstība - pašvadītās IKT speciālistu mācību pieejas attīstība (2.3.1.3.i Pašvadītās IKT speciālistu mācību pieejas attīstība). Mērķis – līdz 2026. gada 30. jūnijam nodrošināt pašvadītās IKT speciālistu mācības, kas tiek īstenotas ārpus formālās izglītības sistēmas, tostarp nodrošinot nepieciešamo mācīšanās vidi, mācību saturu un atbalstu personām, kuras tiks iesaistītas pašvadītās IKT speciālistu mācībās, lai palielinātu IKT speciālistu (tostarp sieviešu) skaitu Latvijā. Indikatīvi tiks iesaistīti 1000 dalībnieki, kuri pabeigs vismaz vienu IKT izglītības programmu neformālās izglītības ietvaros īstenotajās IKT speciālistu pašvadītās mācībās; ● Digitālo prasmju attīstība – Individuālo mācību kontu pieejas attīstība un pilotēšana (ANM 2.3.1.4.i. investīcija “Individuālo mācību kontu pieejas attīstība”). Mērķis – attīstīt un aprobēt Latvijas kontekstam atbilstošu individuālo mācību kontu (turpmāk - IMK) pieeju, kas stiprina indivīda mācību ceļu īstenošanu, pārvaldību un informācijas par mācīšanās rezultātiem uzglabāšanu, ka arī sekmēt pieaugušo dalību izglītībā, palīdzot apgūt un pilnveidot sabiedrības digitālās prasmes, IMK aprobācijā iesaistot 3500 pieaugušos; ● Augsta līmeņa digitālās prasmes 2.3.1.1.i. investīcija "Augsta līmeņa digitālo prasmju apguves nodrošināšana". Investīcijas ietvaros tiek īstenoti trīs projekti: Kvantu tehnoloģiju iniciatīva, Valodu tehnoloģiju iniciatīva un Augstas veiktspējas skaitļošanas (HPC) tehnoloģiju iniciatīva, kuras īsteno Latvijas zinātņu universitātes sadarbībā ar vadošajām pētniecības institūcijām; ● Digitālo prasmju attīstība ES ANM plāna 2.3.2.1. investīcijas “Digitālās prasmes iedzīvotājiem t.sk. jauniešiem” ietvaros. Investīcija ietver divus primāros mērķus: 1) veicināt digitālo pašapkalpošanās prasmju attīstību sabiedrībā, tādējādi veicinot personu veiksmīgāku iekļaušanos sabiedrībā, t.sk. nodarbinātībā, ikdienas sadzīves jautājumu mūsdienīgā risināšanā un kvalitatīvas dzīves uzlabošanā; 2) izveidot mūsdienīgu, elastīgu, ilgtspējīgu, uz mērķgrupas problēmu risinājumiem vērstu digitālā darba ar jaunatni sistēmu pašvaldībās, to sasaistot ar citiem pašvaldības pakalpojumiem un mērķa grupas vajadzībām, lai nodrošinātu jauniešiem plašas iespējas attīstīt un pielietot savas digitālās prasmes; ● 2025.-2026. gadā ANM 2.3.2.3.i. investīcijas "Digitālās plaissas mazināšana sociāli neaizsargātajiem izglītojamajiem un izglītības iestādēs" ietvaros izglītības iestādēs uzlabo datu pārraidīes pieejamību kvalitatīvai, jēgpilnai un plānveidīgai digitālo tehnoloģiju izmantošanai mācību procesā;

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		● ERAF 4.2.1.5. pasākuma "Izglītības iestāžu nodrošinājums pilnveidotā vispārējās izglītības satura kvalitatīvai ieviešanai pamata un vidējās izglītības pakāpē" 2. kārtā un 3. kārtā: 2026. gadā pašvaldības uzsāks projektus, ar mērķi uzlabot vispārējās izglītības iestāžu infrastruktūru izglītības kvalitātes un pieejamības nodrošināšanai, t.sk. paredzot investīcijas STEM kabinetu izveidei vai atjaunošanai, kā arī attiecīga aprīkojuma iegādei; ● ES ANM plāna 3.1.1.5.i investīcijas "Izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveide un aprīkošana" ietvaros skolās tiek nodrošināta inovatīvu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu ieviešana, tai skaitā interneta, bezvadu interneta un augstas veiktspējas interneta tīkla pieslēguma izveide vai pārbūve, mācību procesa nodrošināšanai nepieciešamā aprīkojuma un programmatūras iegāde, kā arī dabaszinātņu (ķīmija, bioloģija, fizika) mācību priekšmetu un mācību priekšmeta "Dizains un tehnoloģijas" tehnisko ierīču un aprīkojuma iegāde; ● ERAF 4.2.1.6. pasākuma "Profesionālās izglītības iestāžu un koledžu mācību vide nozarēm aktuālo prasmju apguvei" ietvaros tiek modernizēta profesionālās izglītības iestāžu mācību vide nozarēm aktuālo prasmju apguvei (nepieciešamā mācību aprīkojuma un iekārtu iegāde; informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu ieviešana mācību satura un procesa digitalizācijai, IKT pieejamības un kapacitātes nodrošināšana). Pasākums stiprinās audzēkņu inovētspēju, tehnoloģiju un radošuma prasmju attīstību, kā arī inovāciju un radošo eksperimentu rezultātu pārnesi produktos un pakalpojumos starpnozaru izglītības attīstībai; ● ERAF 4.2.1.8. pasākuma "Augstskolu studiju vides modernizācija" Pasākuma mērķis ir nodrošināt augstākās izglītības iestāžu – augstskolu un koledžu – STEAM (<i>Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics</i> – zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes, mākslas, matemātika), tai skaitā radošo industriju un medicīnas (turpmāk – STEAM), studiju vides modernizēšanu un industrijai atbilstošu tehnoloģiju ieviešanu studiju procesā. VARAM sadarbībā ar 35 novada pašvaldībām un valstspilsētām līdz 2026. gada 30. aprīlim īsteno mācības sabiedrībai, lai paaugstinātu to digitālās pašapkalpošanās prasmes, tādējādi veicinot personu veiksmīgāku iekļaušanos sabiedrībā, t.sk. nodarbinātībā, ikdienas sadzīves jautājumu mūsdienīgā risināšanā un kvalitatīvas dzīves uzlabošanā. Mācības iedzīvotājiem pieejamas bez maksas un tās var apgūt klātienē, attālināti ar pasniedzēju – mentoru vai pašmācību ceļā. Līdz šim projektā mācībās piedalījušies jau 4308 iedzīvotāji. Mācības tiek īstenotas ES ANM plāna investīcijas 2.3.2.1.i. ietvaros (projekta Nr.: 2.3.2.1.i.0/1/23/I/CFLA/001). Valsts administrācijas skola sadarbībā ar VARAM līdz 2026. gada 1. jūnijam īsteno pasākumus publiskās pārvaldes darbiniekiem (valsts tiešās pārvaldes iestādes, neatkarīgās iestādes, pašvaldību administrācijas, iestādes un aģentūras), lai palielinātu publiskās pārvaldes darbinieku prasmes digitālajā transformācijā un tehnoloģiju izmantošanā, izstrādātu digitālajam laikmetam atbilstošu politiku. Tāpat mācības veicinās vienotā ietvara digitālo pamata prasmju novērtēšanai, mācību vajadzību identificēšanai un plānošanai noteikto mērķu sasniegšanu, tai skaitā atbilstoši – <i>DigComp</i> ietvaram. Līdz šim projekta rādītājs sasniegts 85% no plānotā. Mācības tiek īstenotas ES ANM plāna investīcijas 2.3.2.2.i. ietvaros (projekta Nr. 2.3.2.2.i.0/1/23/I/VARAM/001). VARAM līdz 2029. gada 31. decembrim plāno īsteno mācības iedzīvotājiem digitālo pašapkalpošanās prasmju kompetenču attīstībai, kā arī Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) darbiniekiem, kā rezultātā tiks nodrošināta augstākas kvalitātes pakalpojumu un konsultāciju sniegšana iedzīvotājiem VPVKAC tīklā. Mācības būs pieejamas bez maksas, iedzīvotāji tās varēs apgūt klātienē

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		vai attālināti (e-kursa formātā), bet VPVKAC darbinieki attālināti gan e-kursa formātā, gan tiešsaistē ar pasniedzēju. Plānots apmācīt 11 454 iedzīvotājus un 337 VPVKAC darbiniekus. Mācības tiks īstenotas ESF+ investīcijas 4.2.4.3. ietvaros (projekta iesnieguma Nr.: 4.2.4.3/1/25/I/001). Atbilstoši MK 2025. gada 13. maija protokola (prot. Nr. 19 50.§) 7. punktam uzdots veikt publiskā sektora efektivizācijas un vispārējās valdības izdevumu samazinājumu ne mazāk kā 450 milj. EUR apmērā 2026. – 2028. gadā, tajā skaitā 2026. gadā ne mazāk kā 150 milj. EUR. Atbilstoši panāktajai vienošanai attiecībā uz priekšlikumiem finansējuma samazināšanai no ministriju budžetiem, lai nodrošinātu kopējo valdības noteikto izdevumu samazinājumu 150 milj. EUR apmērā samazinājumam pakļautajiem izdevumiem noteikts algoritms, kura ietvaros identificēti nesamazināmie izdevumi (valsts saistības, ES fondi, sociālā aizsardzība, pedagogu atalgojums, ar valsts drošību tieši saistītie izdevumi u.c.) un pārējiem izdevumiem veikts procentuāls izdevumu samazinājuma aprēķins, tos samazinot par 8,6%, kas Veselības ministrijas resoram ir 4 596 501 EUR. Minētais Veselības ministrijas resora budžeta samazinājums attiecas uz Veselības ministrijas un tās padotības iestāžu administratīvajām izmaksām, neietekmējot ārstniecības personu atalgojumu, pakalpojumu apjomu, kvalitāti un pieejamību. Vienlaikus tiks turpināts darbs, lai uzlabotu veselības aprūpes sistēmas efektivitāti un veselības aprūpes pieejamību, tai skaitā pārskatot veselības aprūpes finansēšanas modeli, pilnveidojot primāro veselības aprūpi, uzlabojot kvalitāti un pieejamību, īstenojot pasākumus, kas vērsti uz ārstniecības procesa kvalitātes pārraudzību un efektīvu slimnīcu tīkla pārvaldību, nodrošinātu vispārējās un paplašinātās aprūpes māsu integrāciju veselības aprūpes sistēmā. Pienesumu veselības aprūpes stiprināšanai sniedz ES fondu finansējums. Tā ietvaros tiks turpināti pasākumi, lai: ● piesaistītu un noturētu ārstniecības personas darbam valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sektorā, īpaši stacionāros, visā Latvijas teritorijā un ● nodrošinātu iespējas ārstniecības personu kvalifikācijas uzlabošanai un uzturēšanai; ● īstenotu veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumus; ● attīstītu ārstniecības iestāžu infrastruktūru; ● pilnveidotu pacientu drošību un aprūpes kvalitāti; ● stiprinātu veselības aprūpes pārvaldību, attīstītu digitālos risinājumus. Lai mazinātu enerģētiskās nabadzības riskus un uzlabotu dzīves kvalitāti mājāsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem, Sociālā klimata fonda ietvaros plānotas daudzpusīgas investīcijas energoefektivitātes pasākumu īstenošanai mazaizsargātām mājāsaimniecībām indikatīvi 364 139 573 EUR apmērā (Latvijas Sociālā klimata fonda plāns 2026.-2032. gadam MK apstiprināts 01.07.2025., norisinās saskaņošana ar EK). Lai stiprinātu sociālo aizsardzību, tai skaitā uzlabojot sociālo transfertu adekvātumu: ● 2026. gadā tiks veikta regulārā minimālo ienākumu sliktāko pārskatīšana, ko piemēro, nosakot valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, minimālās pensijas, garantētā minimālā ienākuma (GMI) pabalstu, trūcīgas un maznodrošinātas mājāsaimniecības ienākumu sliktākos, kā arī pabalstus pilngadību sasniegušam bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc ārpusģimenes aprūpes (institūcijā, audžuģimenē

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		vai pie aizbildņa) beigšanās. Pārskatītie minimālo ienākumu sliekšņi 2026. gadā pieejami šeit: https://www.lm.gov.lv/lv/minimalo-ienakumu-limenis; ● 2026. gadā turpināsies pakāpeniskā piemaksu piešķiršana pie vecuma un invaliditātes pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim. Piemaksas atjaunošana tiek veikta atbilstoši pensijas piešķiršanas gadiem. 2026. gadā tās tiks piešķirtas cilvēkiem, kas devās pensijā 2018., 2019. un 2020. gadā. Piemaksas apmēru, līdzīgi kā pensijas, ik gadu indeksē; ● 2025. gadā pensiju indeksācija notika atbilstoši pilnveidotajai kārtībai, proti, indeksējamā pensiju daļa bija 100% no iepriekšējā kalendārā gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī (līdz šim – 50%), kā arī visu pensijas apmēru personām, kurām vecuma pensija piešķirta pirms vispārīgā pensionēšanās vecuma sasniegšanas sakarā ar bērna, kuram noteikta invaliditāte, aprūpi un audzināšanu, vai sakarā ar piecu un vairāk bērnu aprūpi un audzināšanu; ● MK ir apstiprināti priekšlikumi materiālā atbalsta pilnveidošanai ģimenēm ar bērniem, kas paredz ar 2026. gadu: 1) palielināt vienreizēju bērna piedzimšanas pabalstu no 421,17 EUR uz 600 EUR; 2) bērna kopšanas pabalstu no 171 EUR uz 298 EUR/ mēnesī un paredzot tā pārskatīšanu ik pēc 2 gadiem; 3) paplašināt ģimenes valsts pabalsta saņēmēju loku, izmaksāt to par bērniem no 16 gadiem līdz 20 gadu vecuma sasniegšanai neatkarīgi no tā, kādu izglītību iegūst, t.sk. ārvalstīs studējošajiem. Šiem pasākumiem plānotais papildu finansējums ir 42 milj. EUR. Lēmums par šo pasākumu apstiprināšanu ir jāpieņem Saeimā; ● MK apstiprināti priekšlikumi materiālā atbalsta pilnveidošanai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kas paredz ar 2026. gadu: 1) nodrošināt aizbildņiem valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai un apdrošināšanai bezdarba gadījumam; 2) palielināt pabalstu aizbildnim par bērna uzturēšanu no 215 EUR uz 390 EUR/ mēnesī par bērnu vecumā līdz 6 gadiem, no 258 EUR uz 468 EUR/ mēnesī par bērnu no 7 līdz 17 gadiem un paredzot tā pārskatīšanu ik pēc 2 gadiem; 3) palielināt bērna adoptācijas pabalstu no 107,5 EUR uz 195 EUR/ mēnesī par bērnu vecumā līdz 6 gadiem, no 129 EUR uz 234 EUR/ mēnesī par bērnu no 7 līdz 17 gadiem; 4) palielināt atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu uz 298 EUR/ mēnesī; 5) palielināt atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu no 54,07 EUR uz 298 EUR/ mēnesī un paredzot tā pārskatīšanu ik pēc 2 gadiem; 6) palielināt atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi (70% no valstī vidējās sociālās apdrošināšanas iemaksu algas); 7) palielināt vienreizēju atlīdzību par bērna adoptāciju no 1422,87 EUR uz 2433 EUR; 8) palielināt atalgojumu specializētajām audžuģimenēm uz 1560 EUR; 9) ieviest atbalsta pasākumus specializētajām audžuģimenēm (atelpas brīdis, civiltiesiskā apdrošināšana, veselības apdrošināšana, atbalsta personas pakalpojums); 10) līdzsvarot Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centru pakalpojumu pieejamību; 11) palielināt valsts kompensāciju pašvaldībām pabalsta bērna uzturam audžuģimenēm no 215 EUR uz 390 EUR/ mēnesī par bērnu vecumā līdz 6 gadiem, no 258 EUR uz 468 EUR/ mēnesī par bērnu no 7 līdz 17 gadiem. Šiem pasākumiem plānotais papildu finansējums ir 24,16 milj. EUR. Lēmums par šo pasākumu apstiprināšanu ir jāpieņem Saeimā; ● MK apstiprināts 2026. gadā saglabāt vecāku pabalsta saņēmējiem, kuri bērna kopšanas laikā ir nodarbināti un neatrodas bērna kopšanas atvaļinājumā vai bērna kopšanas laikā gūst ienākumus kā pašnodarbinātie, pabalstu 75% apmērā no pabalsta pieprasītāja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas. Lēmums par šo pasākumu apstiprināšanu ir jāpieņem Saeimā. Lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu pieejamību: ● vienotajā minimālo sociālo pakalpojumu grozā, kas visām pašvaldībām, neatkarīgi no pašvaldības lieluma un cilvēku skaita, jānodrošina saviem iedzīvotājiem 2025. gadā ir noteikti: aprūpe mājās cilvēkiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, grupu māja (dzīvoklis) cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, krīzes centrs krīzes situācijā

Nr.	ES Padomes 2025. gada rekomendācija	Apraksts
		nonākušām personām, patversme, nakts patversme personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām. Saskaņā ar 2025. gada sākumā veiktās pašvaldību aptaujas rezultātiem aprūpe mājās un ilgstošas sociālās aprūpe un sociālās rehabilitācija institūcijā tiek nodrošināta visās pašvaldībās; ● MK ir apstiprināts priekšlikums papildu finansējuma piešķirumam: 1) no 2026. gada paliatīvās aprūpes mobilās komandas pakalpojumam pacienta dzīvesvietā nodrošināšanai atbilstoši pieaugošajam pieprasījumam 6 mil. EUR apmērā; 2) 2026. gadā valsts atbalstam pašvaldībām par personām nodrošinātiem sociālajiem pakalpojumiem personas dzīvesvietā, lai novērstu rindu veidošanos, sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem vardarbību veikušām un vardarbībā cietušām pilngadīgām personām, kā arī valsts finansēto ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai 3,2 milj. EUR apmērā. Lēmums par šo pasākumu apstiprināšanu ir jāpieņem Saeimā.

Izplatīšanās ietekmes analīze

Ar izplatīšanās ietekmes analīzi tiek novērtēta valdības atbalstīto pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzību un mājsaimniecību rīcībā esošajiem ienākumiem uz ekvivalento patērētāju⁸ (turpmāk – mājsaimniecību ienākumi). Izplatīšanās ietekmes analīze tiek veikta izmantojot EUROMOD nodokļu un pabalstu mikrosimulāciju modeli⁹. Kā modeļa ievaddati tiek izmantoti Latvijas EU-SILC 2023 dati, kas satur informāciju par reprezentatīvo izlasi – 5 835 mājsaimniecībām un 12 229 mājsaimniecību locekļiem, koriģējot uz populāciju tiek iegūta informācija par 834 205 mājsaimniecībām un 1 854 342 mājsaimniecību locekļiem. EUROMOD modeli izmantotie EU-SILC 2023 dati par mājsaimniecību ienākumiem tiek aktualizēti balstoties uz FM makroekonomiskajām prognozēm par patēriņa cenu inflāciju un bruto darba algu (sk. tabulu 2).

Izplatīšanās ietekmes analīzē tiek vērtēta vairāku pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzību un mājsaimniecību ienākumiem 2026. gadā. Šie pasākumi tiek iedalīti trīs pasākumu grupās – neapliekamā minimuma izmaiņas atbilstoši informatīvajam ziņojumam “Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. – 2027. gadā¹⁰”, minimālo ienākuma sliekšņu paaugstināšana un atbalsta pasākumi demogrāfijas veicināšanai atbilstoši informatīvajam ziņojumam “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2026., 2027., un 2028. gadam¹¹”.

Lēmums veikt izmaiņas neapliekamā minimuma apjomā tika pieņemts jau 2024. gadā sagatavojot likumprojektu “Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam”, kas paredzēja, ka no 2025. gada tiek ieviests fiksēts neapliekamais minimums 510 *euro* mēnesī, kas tiek piemērots visiem nodokļu maksātājiem neatkarīgi no ienākuma līmeņa, tādējādi aizstājot diferencēto neapliekamo minimumu (0-500 *euro* mēnesī). Atbilstoši 2024. gada MK lēmumam, 2026. gadā neapliekamais minimums tiks paaugstināts līdz 550 *euro* mēnesī. Izplatīšanās ietekmes analīzes rezultāti no neapliekamā minimuma izmaiņām ir norādīti 8. tabulā un 9. tabulā.

Lēmums par minimālo ienākumu sliekšņu paaugstināšanu līdz 22% no ienākumu mediānas arī tika pieņemts jau 2024. gadā. Taču ar 2026. gada 1. janvārī minimālo ienākumu sliekšņu vērtības tiek pārskatītas¹², nodrošinot, ka minimālo ienākumu sliekšņu vērtības arī turpmāk tiek saglabātas 22% apmērā no ienākumu mediānas. Izplatīšanās ietekmes analīzē tiek vērtēti aktualizētie minimālo ienākumu sliekšņi, kas tiek izmantoti, lai noteiktu GMI pabalstu un mājokļa pabalstu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, minimālo vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma pensiju. Analīzes rezultāti ir norādīti 8. tabulā un 9. tabulā.

Kā viena no valdības prioritātēm sagatavojot likumprojektu “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” tika noteikta demogrāfijas

⁸ Mājsaimniecību rīcībā esošie ienākumi uz ekvivalento patērētāju tiek aprēķināti dalot mājsaimniecību ienākumu ar ekvivalento mājsaimniecību lielumu, kuru veido izmantojot modificēto OECD skalu (1,0; 0,5; 0,3) – pirmajam pieaugušajam tiek pielīdzināts svars 1,0, katram nākamajam mājsaimniecības loceklim vecumā no 14 gadiem un vecākam – 0,5, bet katram bērnam jaunākam par 14 gadiem – 0,3.

⁹ EUROMOD. Nodokļu un pabalstu mikrosimulāciju modelis, pieejams: <https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/>

¹⁰ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. – 2027. gadā” apstiprināts MK 2024. gada 19. septembrī, pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/efd239f3-9bcd-4b5c-ae73-60750ace3d9d

¹¹ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2026., 2027. un 2028. gadam” apstiprināts MK 2025. gada 22. septembrī, pieejams FM tīmekļa vietnē: <https://www.fm.gov.lv/lv/valsts-budzeta-2026-gadam-izstrade>

¹² Informācija par plānotajām minimālo ienākumu sliekšņu vērtībām ir pieejama Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē: <https://www.lm.gov.lv/lv/minimalo-ienakumu-limenis>

veicināšana¹³, kas paredz tādus atbalsta pasākumus kā vienreizējā bērna piedzimšanas pabalsta paaugstināšana, atlīdzības paaugstināšana par aizbildņa pienākumu pildīšanu, adopcijas atlīdzības paaugstināšana un citus¹⁴. Ņemot vērā ierobežotos Latvijas EU-SILC datus un EUROMOD iespējas novērtēt demogrāfijas veicināšanas pasākumu ietekmi uz ienākumu nevienlīdzību un mājsaimniecību ienākumiem, izplatīšanās ietekmes analīzē tiek vērtēti tikai trīs demogrāfijas veicināšanas pasākumi: 1) vienreizējā bērna piedzimšanas pabalsta palielināšana līdz 600 *euro*; 2) bērna kopšanas pabalsta par bērnu līdz pusotram gadam palielināšana līdz 298 *euro* mēnesī; 3) vecāku pabalsta 75% apmērā strādājošiem pabalsta saņēmējiem pagarināšana līdz 2026. gada 31. decembrim. Analīzes rezultāti apkopoti 8. tabulā un 9. tabulā.

Tabula 8: Pasākumu ietekme uz mājsaimniecību ienākumiem 2026. gadā, *euro* un %.

	2026						
	Vidējie mājsaimniecību ienākumi	Neapliekamā minimuma izmaiņas		Minimālo ienākumu sliekšņu izmaiņas		Demogrāfijas veicināšanas pasākumi	
	<i>Euro</i>	<i>Euro</i>	%	<i>Euro</i>	%	<i>Euro</i>	%
1. decile	4 443	6	0,14%	142	3,19%	6	0,13%
2. decile	7 295	23	0,31%	13	0,17%	16	0,23%
3. decile	9 702	38	0,39%	16	0,16%	11	0,11%
4. decile	11 918	60	0,51%	9	0,08%	32	0,27%
5. decile	14 019	70	0,50%	5	0,04%	50	0,36%
6. decile	16 275	84	0,51%	6	0,03%	45	0,28%
7. decile	18 775	95	0,50%	3	0,02%	77	0,41%
8. decile	21 977	98	0,45%	4	0,02%	98	0,45%
9. decile	27 275	100	0,37%	6	0,02%	176	0,65%
10. decile	42 952	111	0,26%	1	0,00%	186	0,43%

Kopumā pasākumi palielina mājsaimniecību ienākumus visās ienākumu decilēs – straujākais pieaugums ir novērojams tieši 1. decilē (mājsaimniecībām ar zemākajiem ienākumiem), kur lielu efektu uz mājsaimniecību ienākumiem nodrošina minimālā ienākuma sliekšņa izmaiņas (sk. 8. tabulu). Kā arī plānotie pasākumi kopumā uzlabo ienākumu nevienlīdzību raksturojošos rādītājus – samazina *Džini* koeficientu¹⁵ un kvintīļu attiecību indeksu *S80/S20*¹⁶, kā arī nabadzības riska indeksu¹⁷.

¹³ MK 2025. gada 25. jūnija sēde protokols Nr. 25 46. §

¹⁴ Ar informāciju par demogrāfijas veicināšanas pasākumiem var iepazīties Ministru kabineta tīmekļa vietnē: <https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/atbalstam-gimenem-ar-berniem-un-socialo-pakalpojumu-nodrosinasanai-2026-gada-papildus-paredzeti-95-miljoni-eiro>

¹⁵ *Džini* koeficients raksturo ienākumu nevienlīdzību. Tas variē no 0 līdz 100. *Džini* koeficients ir 0, ja pastāv absolūtā ienākumu vienlīdzība (t.i., visiem iedzīvotājiem ir vienādi ienākumi), bet, ja *Džini* koeficients ir 100, tad visus ienākumus saņem viens sabiedrības pārstāvis.

¹⁶ *S80/S20* kvintīļu attiecības indekss raksturo attiecību starp rīcībā esošo ienākumu summu, ko saņem 20% valsts iedzīvotāju ar augstākajiem ienākumiem (augstākā kvintile), pret ienākumu summu, ko saņem 20% valsts iedzīvotāju ar zemākajiem ienākumiem (zemākā kvintile).

¹⁷ Nabadzības riska indekss – iedzīvotāju īpatsvars (procentos), kuru ekvivalentie rīcībā esošie ienākumi ir zem nabadzības riska sliekšņa. Nabadzības riska sliekšnis ir 60% no ekvivalento rīcībā esošo ienākumu mediānas.

Tabula 9: Pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzības rādītājiem 2026. gadā

2026				
Nevienlīdzības rādītājs	Koeficienta vērtība	Neapliekamā minimuma izmaiņas	Minimālo ienākumu sliekšņu izmaiņas	Demogrāfijas veicināšanas pasākumi
<i>Džini koeficients</i>	33,30	-0,02	-0,12	0,07
<i>S80/S20</i>	5,98	-0,001	-0,08	0,01
<i>Nabadzības riska indekss</i>	22,2%	-0,21 pp	-0,02 pp	-0,01 pp

Pielikums: Metodoloģiskie aspekti

Makroekonomiskās prognozes tiek veidotas vidēja termiņa makroekonomiskajā modelī, kas nodrošina makroekonomisko likumsakarību ievērošanu prognozēs un par pamatu izmanto īstermiņa un vidēja termiņa ekonometrisko modeļu rezultātus, kā arī eksperta vērtējumus.

Sagatavojot nodokļu ieņēmumu prognozes, tiek izmantotas plaši pazīstamas prognozēšanas metodes un pieņēmumi, tomēr visvairāk tiek izmantots prognozēšanai speciāli izstrādāts rīks, t.i., modelis LATIM–F. Biežāk izmantotie nodokļu ieņēmumu prognozēšanas paņēmieni:

- izmantojot detalizētu nodokļa ieņēmumu aprēķinu;
- prognozējot nodokļu ieņēmumu īpatsvaru IKP, %;
- prognozējot nodokļa reālās aplikamās bāzes/modelētās bāzes attiecību;
- izmantojot eksperta novērtējumu;
- izmantojot citus paņēmienus.

Lai aprēķinātu nodokļu ieņēmumu prognozes, FM, kā tika minēts iepriekš, izmanto nodokļu ieņēmumu prognožu modeli LATIM–F, kura galvenās sastāvdaļas ir makroekonomisko rādītāju datu bāze, faktisko nodokļu ieņēmumu datu bāze un likumdošanas izmaiņas (ieskaitot nodokļu likmes utt.). Tāpat analizē tiek izmatota Valsts kases, Valsts ieņēmumu dienesta, Centrālās statistikas pārvaldes u.c. informācija.

Finanšu ministrs

A.Ašeradens

Krauze-Tola,
klinta.krauze@fm.gov.lv
25681938